

**ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ
ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОГО
АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ
РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ЗА 2025 РІК**



ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ І ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	3
II. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ	5
III. РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ Й АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
3.1.ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ.....	7
3.1.1.Збереження біологічного різноманіття в лісах і розвиток природно-заповідного фонду.....	10
3.1.2.Лісова сертифікація	14
3.1.3.Національна інвентаризація лісів	16
3.1.4.Створення, будівництво та розширення лісових селекційно - насінневих центрів.....	19
3.2. ОХОРОНА І ЗАХИСТ ЛІСІВ	20
3.2.1. Охорона лісів від лісопорушень	20
3.2.2. Наслідки збройної агресії.....	23
3.2.3. Охорона лісів від пожеж.....	24
3.2.4. Захист лісів від шкідників і хвороб	30
3.3.ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ.....	32
3.3.1.Реалізація деревини на аукціонах.....	32
3.3.2.Електронний облік деревини	35
3.3.3.Будівництво лісових автомобільних доріг	36
3.3.4.Капітальні інвестиції в основні засоби виробництва	36
3.4.ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ	36
3.4.1. е-Лісорубний квиток	36
3.4.2. е-Сертифікат	37
3.4.3. Електронний кабінет експортера.....	38
3.4.4. Геоінформаційна система управління лісовими ресурсами України	39
3.4.5. Удосконалення системи ЕОД.....	39
3.5. МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	40
3.6. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	41
3.6.1.Двостороння співпраця та стратегічні партнерства	42
3.6.2. Співпраця з міжнародними організаціями та глобальними процесами	45
3.6.3.Інтеграція лісової галузі в контексті впровадження європейських регламентів.....	48
3.7.НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	50
3.8.ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ.....	53
3.9.НОРМОТВОРЧА РОБОТА	54
3.10.КАДРОВА РОБОТА	56
3.11.РОБОТА ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ.....	57
IV. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.....	59
4.1. ФІНАНСУВАННЯ	59
4.2. ФІНАНСОВО - ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	61
4.3. СПЛАТА ПОДАТКІВ	63
4.4. ОПЛАТА ПРАЦІ	64
4.5. АУДИТ	64

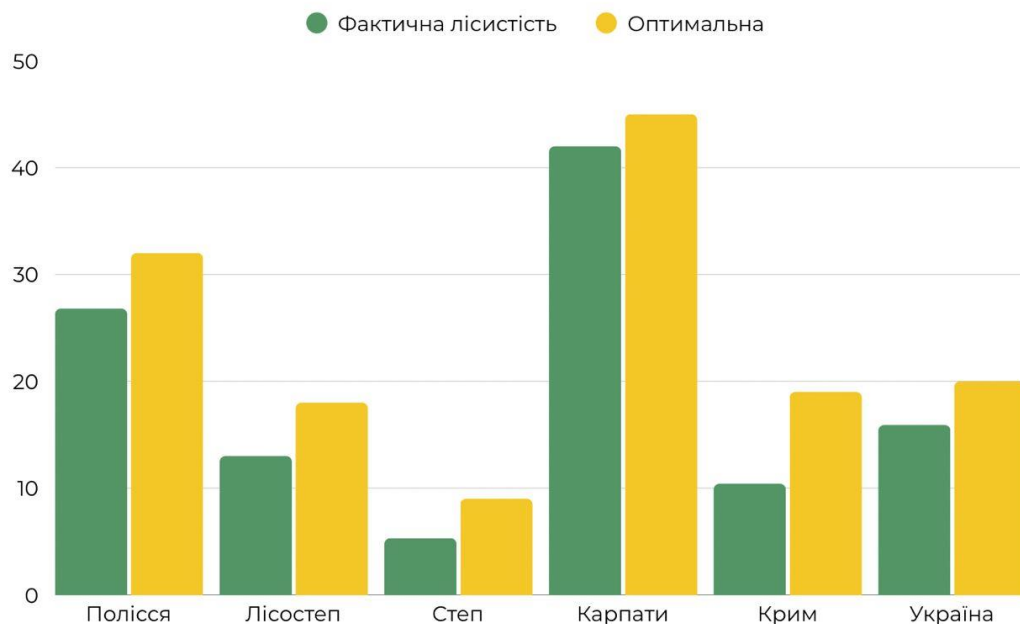
I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ І ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Загальна площа лісових земель України становить 10,4 млн га, з яких 9,6 млн га вкриті лісовою рослинністю.

Рівень лісистості країни становить 15,9 %, що свідчить про порівняно невелике покриття території лісами та значну нерівномірність їх поширення.

Лісові масиви України характеризуються чітко вираженою природно-зональною диференціацією. Найбільші за площею та продуктивністю ліси зосереджені в Українських Карпатах і на Поліссі, де вони формують потужний екологічний каркас території.

У степовій зоні ліси виконують переважно захисні функції, забезпечуючи охорону ґрунтів, регулювання водного режиму та стабілізацію агроландшафтів, що підкреслює їх стратегічне значення для сталого розвитку регіонів.



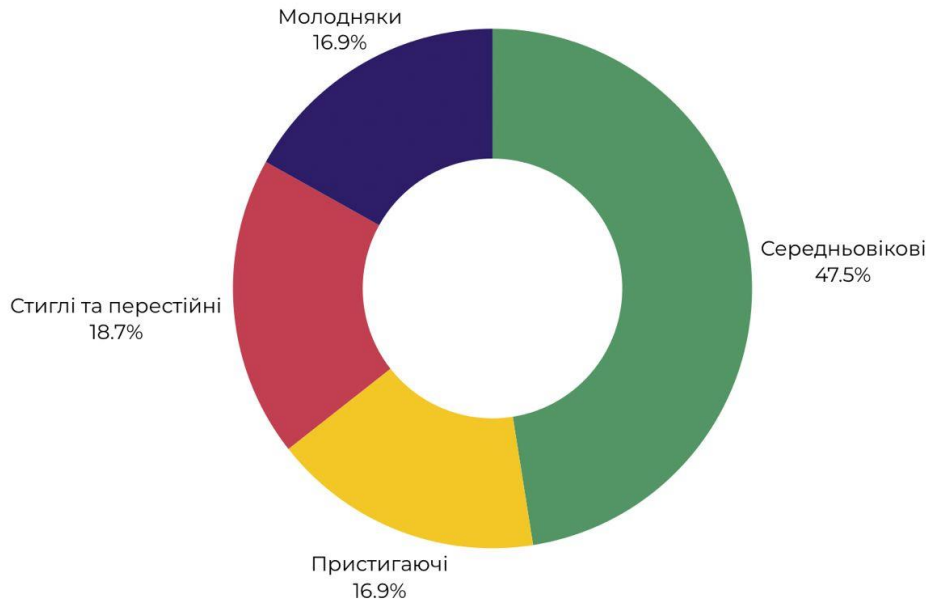
Породний склад лісів України є різноманітним і сформований відповідно до природно-кліматичних умов країни. У лісах зростає понад 30 основних деревних порід, серед яких домінують сосна звичайна, дуб звичайний, бук лісовий, ялина європейська, береза, вільха, ясен, граб та ялиця.

Хвойні насадження займають близько 43 % загальної площі лісів, зокрема частка сосни становить близько 35 відсотків. Твердолистяні породи також охоплюють близько 43 % площі лісів, з яких дуб і бук разом становлять приблизно 37 відсотків.

Значна частина лісів України виконує передусім захисні, водоохоронні, рекреаційні та санітарно-гігієнічні функції. Ресурсна функція, пов'язана із

заготівлею деревини, хоча й має важливе господарське значення, за площею не є домінуючою.

Понад половину лісів країни становлять штучно створені насадження, що зумовлює необхідність системного догляду та проведення комплексу лісогосподарських заходів.



У віковій структурі лісів переважають середньовікові деревостани. Частка стиглих і перестиглих насаджень становить близько 18,7 %, а середній вік лісів перевищує 60 років, що свідчить про поступове старіння лісових екосистем та актуальність заходів із підтримання належного санітарного стану.

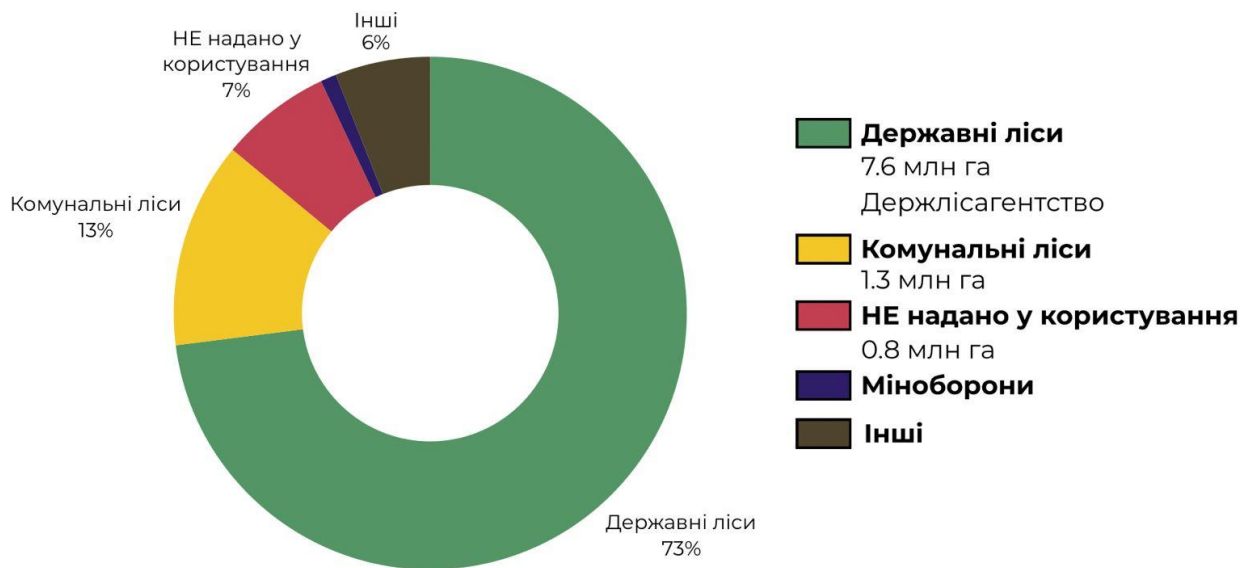
Запас деревини в лісах України станом на 2025 рік оцінюється приблизно у 2,3 млрд м³, при цьому середньорічний природний приріст становить близько 35 млн кубічних метрів.

Середній приріст деревини на 1 гектар у лісах, що перебувають у віданні Державного агентства лісових ресурсів України, становить близько 3,9 м³ і коливається від понад 5,0 м³ у Карпатському регіоні до близько 2,5 м³ у степовій зоні. Такі показники свідчать про стабільне відтворення лісових ресурсів та поступове нарощування запасів деревини.

Середній запас деревини на 1 гектар лісів України становить близько 235 м³, що є співставним або вищим, ніж у низці країн Центральної та Південно-Східної Європи, зокрема в Угорщині (близько 200 м³/га) та Болгарії (понад 210 м³/га). Водночас цей показник є дещо нижчим, ніж у країнах із високою часткою гірських лісів, таких як Словаччина та Румунія, де середній запас перевищує 280 –320 м³/гектар.

У лісах, що перебувають у постійному користуванні Держлісагентства, середній запас деревини є ще вищим і становить близько 251 м³ на га, що підтверджує ефективність державної системи ведення лісового господарства.

Земельний та Лісовий кодекси України передбачають перебування лісів у державній, комунальній та приватній власності. Переважна більшість лісових земель станом на 2025 рік залишається у державній власності, що забезпечує централізоване управління, охорону та відтворення лісових ресурсів.



У процесі розмежування земель і реалізації реформи децентралізації до комунальної власності потенційно може бути віднесено близько 1,3 млн гектарів, або орієнтовно 13 % земель лісогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні комунальних підприємств, підпорядкованих органам місцевого самоврядування.

Частка лісів приватної власності залишається незначною та становить менше 0,1 % загальної площі лісових земель, що відповідає історично сформованій моделі управління лісами в Україні.

Близько 800 тис. гектарів лісових земель станом на 2025 рік не надано у постійне користування, що розглядається як резерв для подальшого впорядкування, інвентаризації та ухвалення управлінських рішень.

В Україні історично сформувалася багатовідомча система користування державними лісами. Найбільша площа лісових земель — близько 73 % — перебуває у сфері управління Державного агентства лісових ресурсів України, що визначає його як ключового суб'єкта реалізації державної лісової політики та впровадження принципів сталого лісокористування.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Державне агентство лісових ресурсів України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економіки, довкілля та сільського господарства та який реалізує державну політику у сфері лісового і мисливського господарства.

У своїй діяльності Держлісагентство керується Конституцією та законами України, указами Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами законодавства.

Основними завданнями Державного агентства лісових ресурсів України є реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, а також підготовка аналітичних матеріалів і пропозицій щодо її вдосконалення з урахуванням сучасних екологічних, економічних і соціальних викликів.

Держлісагентство забезпечує комплексне та ефективне управління лісовим фондом, мисливськими угіддями та об'єктами природно-заповідного фонду, здійснює ведення державних лісового та мисливського кадастрів і контролює раціональне, збалансоване та законне використання лісових ресурсів і мисливських тварин.

Держлісагентство організовує охорону лісів, упроваджує протипожежні заходи, здійснює системну боротьбу зі шкідниками і хворобами деревних насаджень, застосовує сучасні методи моніторингу стану лісових екосистем та координує роботу з відтворення і збереження біорізноманіття.

Крім того, Держлісагентство здійснює міжнародне співробітництво, реалізує заходи у сфері зовнішньоекономічної діяльності, підтримує науково-дослідні та соціальні програми, а також забезпечує залучення громадськості до обговорення ключових питань розвитку галузі.

Система управління, що функціонує у сфері Держлісагентства, охоплює державні підприємства, установи й організації, зокрема лісогосподарські, наукові, природоохоронні та інвентаризаційні підрозділи.

Значна частина лісової мережі передана у користування державному спеціалізованому господарському підприємству «Ліси України», яке є одним із найбільших користувачів лісових ресурсів у Європі та здійснює управління мільйонами гектарів державних лісів.

Організаційно-правова модель управління забезпечує координацію управлінських, господарських і природоохоронних заходів та сприяє дотриманню принципів сталого лісокористування.

Станом на 1 січня 2026 року система Державного агентства лісових ресурсів України включає 9 територіальних органів і 74 державних підприємств, установ та організацій, з яких 40 розташовані на тимчасово окупованих територіях.

Постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2022 року № 1003 у лісовому секторі впроваджено реформу управління, у межах якої утворено міжрегіональні територіальні органи Держлісагентства.

Для забезпечення ведення лісового господарства на місцевому рівні утворено державне спеціалізоване лісогосподарське підприємство «Ліси України», яке централізовано здійснює повний комплекс лісогосподарських робіт на всій території України.

Змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2025 року № 1550, уточнено організаційно-правовий статус підприємства «Ліси України» та визначено можливість його перетворення на

державне акціонерне товариство зі 100-відсотковою державною часткою, що не підлягає приватизації.

Наказом Держлісагентства від 30 січня 2025 року № 17-к призначено членів наглядової ради державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

III. РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ Й АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ

Державними лісогосподарськими підприємствами, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, у 2025 році проведено відтворення лісів на площі 25,9 тис. га, з них лісовідновлення – 18,1 тис. га, лісорозведення на землях, наданих в постійне користування (створення нових лісів) – 1,2 тис. гектарів. Природне поновлення відбулось на площі 6,8 тис. гектарів.

Указом Президента України від 07.06.2021 № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» започатковано екологічну ініціативу «Масштабне заліснення України».

Держлісагентством розроблено та презентовано окремий сайт для висвітлення реалізації програми Президента України «Зелена країна» (Зелена країна (zelenakraina.gov.ua)). На сайті розміщені:

- інформація про кількість висаджених дерев;
- інформація про Акцію Держлісагентства «Створюємо ліси разом», в рамках якої кожна людина може безкоштовно долучитися до висадки дерев або може обрати місце, де лісівники за неї висадять ліс за символічну плату, гроші одразу йдуть на рахунок благодійного фонду (допомога онкохворим дітям).

У 2025 році завершено перший етап програми «Зелена країна» стосовно висадження 1 млрд дерев. Згідно з даними сайту «Зелена країна» станом на 01.01.2026 з початку виконання програми усіма її учасниками висаджено 1,037 млрд дерев.

Обсяги створення лісів підприємствами Держлісагентства, тис. га



Інформація щодо виконання програми «Зелена країна» з початку виконання усіма її учасниками

Роки	Одиниця виміру,	Держлісагентство	Інші	Всього
2021	шт	53043,653	7369,179	60412,832
2022	шт	163633,234	21088,604	184721,838
2023	шт	268218,762	23381,380	291600,142
2024	шт	273510,971	28775,356	302286,327
2025	шт	174979,779	22705,463	197685,242
ВСЬОГО		933386,399	103319,982	1036706,381

Територіальними органами Держлісагентства із липня 2022 року по кінець 2025 року відповідно до статті 57-1 Земельного кодексу України подано 2 746 клопотань до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо віднесення земельних ділянок до самозалісених на загальну площу 1 905 607 гектарів.

Органами місцевого самоврядування погоджено віднесення земельних ділянок до категорії самозалісених на загальну площу 58 886 гектарів.

Окремо у 2025 році територіальними органами Держлісагентства відповідно до статті 57-1 Земельного кодексу України подано 392 клопотання до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо віднесення земельних ділянок до самозалісених на площу 211 008 гектарів.

Органами місцевого самоврядування у 2025 році погоджено віднесення земельних ділянок до категорії самозалісених на загальну площу 4 542 гектари.

Підприємствами, що належать до сфери управління Держлісагентства, із липня 2021 року по кінець 2025 року направлено 6 842 клопотання до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо передачі самозалісених земельних ділянок державної та комунальної власності у постійне користування на загальну площу 205 667 гектарів.

Органами місцевого самоврядування погоджено передачу у постійне користування самозалісених земельних ділянок на загальну площу 39 958 га, за якими отримано витяги з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно на площу 15 059 гектарів.

У межах 2025 року підприємствами направлено 342 клопотання до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо передачі самозалісених земельних ділянок державної та комунальної власності у постійне користування на загальну площу 10 269 гектарів.

Органами місцевого самоврядування у 2025 році погоджено передачу у постійне користування самозалісених земельних ділянок на загальну площу 2 345 га, за якими отримано витяги з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно на площу 3 185 гектарів.

Актуальним залишається питання отримання земельних ділянок для створення нових лісів (лісорозведення) у рамках реалізації програми «Зелена країна».

Державними лісогосподарськими підприємствами, що належать до сфери управління Держлісагентства, із липня 2021 року по кінець 2025 року направлено 1 393 клопотання до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо передачі земельних ділянок державної та комунальної власності у постійне користування під лісорозведення на загальну площу 50 508 гектарів.

Органами місцевого самоврядування погоджено передачу у постійне користування земельних ділянок під лісорозведення на загальну площу 21 408 га, за якими отримано витяги з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно на площу 3 289 гектарів.

Органами місцевого самоврядування у 2025 році погоджено передачу у постійне користування земельних ділянок під лісорозведення на загальну площу 152 га, за якими отримано витяги з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно на площу 543 га з урахуванням показників попередніх років.

Із офіційного лісового фонду України 10,4 млн га, є 7 % лісів, які не надані у користування жодному із лісокористувачів. Господарювання у таких лісах не проводиться, не здійснюється охорона цих насаджень, не проводяться заходи із догляду і збереження від лісових пожеж.

Приблизна площа таких насаджень складає 800 тис. га. Із них, орієнтовно, 400 тис га – це полезахисні насадження. Ще 400 тис. га – придатні до господарювання ліси. Через відсутність здійснення господарювання у таких лісах держава втрачає мільярди гривень надходжень у вигляді сплачених податків та отримання чистого прибутку лісогосподарськими підприємствами.

З огляду на викладене, важливо забезпечити співпрацю з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, які відповідно до компетенції надають земельні ділянки у користування.

У 2024 році Держлісагентство звернулось до Держгеокадастру стосовно надання інформації із державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форма 6-зем) станом на 01.01.2016 щодо наявності та розподілу лісів та інших лісовкритих площ серед землекористувачів.

Після отримання вищевказаної інформації від територіальних органів Держгеокадастру, Держлісагентство надало доручення міжрегіональним управлінням провести аналіз наданої інформації та виокремити категорію – землі запасу лісогосподарського призначення, які не надані у власність та користування, і надати її ДП «Ліси України» для підготовки, відповідними філіями за адміністративно-територіальним поділом, звернень до органів виконавчої влади стосовно передачі їх в постійне користування.

Територіальні органи Держлісагентства надали відповідну інформацію в розрізі сільських/селищних та міських рад ДП «Ліси України».

ДП «Ліси України», станом на 01.01.2026 частково ідентифікувало землі запасу лісогосподарського призначення, не надані у користування, та надіслало відповідні клопотання до органів виконавчої влади або органів місцевого

самоврядування про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою щодо відведення земельних ділянок із земель запасу комунальної власності у межах певної адміністративно-територіальної одиниці з наступною передачею з комунальної власності в державну та постійне користування ДП «Ліси України» для ведення лісового господарства та пов'язаних з ним послуг на загальну площу близько 54,6 тис. гектар.

Станом на 01.01.2026 вже надано в постійне користування ДП «Ліси України» із земель запасу лісгосподарського призначення не наданих у власність або користування земельні ділянки загальною площею 30,0 тис. га, що становить 55% від загальної площі ідентифікованих земельних ділянок.

ДП «Ліси України» продовжується безперервна робота щодо виявлення таких земель та подальшого звернення до відповідних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з клопотаннями про надання земельних ділянок в постійне користування.

3.1.1. Збереження біологічного різноманіття в лісах і розвиток природно-заповідного фонду

Лісові ландшафти в структурі природно-заповідного фонду України (ПЗФ) займають провідне місце. Кожен другий заповіданий гектар в Україні – це землі лісгосподарського призначення або ліси на інших категоріях земель. Практично у всіх регіонах заповідність у лісах вища, ніж загальнодержавний показник.

На сьогодні в лісах, що належать до сфери управління Держлісагентства, уже заповідано близько 16 %. Слід зауважити, що за 45 років площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду в лісах Держлісагентства збільшилась в 4 рази — з 0,3 млн га у 1978 році до 1,3 млн га на початку 2025 року. Відповідно, рівень заповідності також зріс з 5,5 % до 16,2 %.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1628 «Про передачу цілісних майнових комплексів державних установ та організацій до сфери управління Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів» у 2021 році до Міндовкілля передано із сфери управління Держлісагентства установи природно-заповідного фонду (6 природних заповідників і 1 національний природний парк) загальною площею 97,5 тис. га.

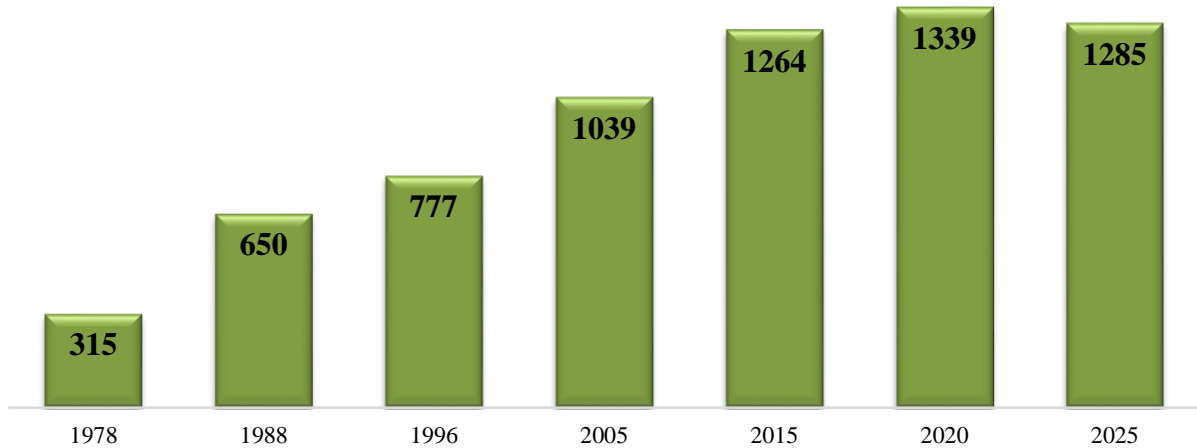
Крім того, на виконання Указів Президента України про створення або про зміну меж установ природно-заповідного фонду, з 2019 року були вилучені під об'єкти ПЗФ та надані у постійне користування установам Міндовкілля біля 100 тис. га лісів.

У лісах, що належать до сфери управління Держлісагентства, створено майже 3,4 тис. територій та об'єктів ПЗФ загальною площею близько 1,3 млн гектарів:

- на площі 137,7 тис. га – 7 природоохоронних установ, що належать до сфери управління Держлісагентства (національні природні парки);
- на площі 1,2 млн га – заказники, заповідні урочища, регіональні ландшафтні парки тощо, а також частини природоохоронних установ, що віднесені до них без вилучення у постійного землекористувача,

охорона та утримання яких здійснюється за кошти постійних лісокористувачів (у віданні яких вони перебувають).

Площа лісів Держлісагентства, що заповідана, тис. га



У 2025 році Держлісагентство погодило зміни цільового призначення земельних ділянок із категорії земель лісогосподарського призначення на категорію земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення (майже 19 тис. га) з метою подальшої передачі їх у постійне користування:

- НПП «Кармелюкове Поділля» (розпорядженням КМУ від 03.01.2025 № 6-р погоджено зміни цільового призначення земельних ділянок загальною площею 5450,4442 га);
- НПП «Черемоський» (розпорядженням КМУ від 21.05.2025 № 484-р погоджено зміни цільового призначення земельних ділянок загальною площею 5485,3948 га);
- Карпатському біосферному заповіднику площею 3928,9 га;
- НПП «Синевір» площею 2304 га;
- НПП «Дермансько-Острозький» площею 174,9 га;
- НПП «Вижницький» площею 1240,9 га.

Також Держлісагентство залучено до роботи над створенням національного природного парку «Чорний ліс» (НПП «Чорний ліс») на Кіровоградщині. Створення цього парку виходить на фінішну пряму – разом з представниками екологічної спільноти, Кіровоградської обласної державної адміністрації на засіданні робочої групи затвердили дорожню карту кроків для виходу на проект Указу Президента України щодо заснування цього об'єкту. Чорноліський та Чутівський ліси, що є основою майбутнього парку – одні із найбільших широколистяних масивів на південній межі поширення лісу в Східній Європі, й ця екосистема представляє неабияку цінність.

Ситуація, яка десятиріччями не рухалась з мертвої точки, змінилась: у серпні

2025 року під час виїзної наради за участі фахівців Кіровоградської ОВА, Держлісагентства, ДП «Ліси України» та представників екологічної спільноти обговорено створення НПП «Чорний ліс». А сьогодні маємо конкретний результат – філія «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» за результатами спільних нарад та консультацій з науковцями, а також із врахуванням принципу збалансованого поєднання природоохоронних та господарських інтересів, що є особливо важливим в умовах воєнного стану, погодила земельні ділянки лісового фонду, які увійдуть до складу майбутнього нацпарку з подальшим їхнім вилученням із постійного користування підприємства.

Створення парку відбувається за сприяння міністра економіки, довкілля та сільського господарства - НПП «Чорний ліс» внесли до пріоритетних цілей на 2026 рік. Кіровоградщина заслуговує на те, щоб мати національний природний парк. Остаточну крапку в його створенні має поставити Президент України.

На порядку денному НПП Держлісагентства стоять питання подальшого розширення контактів для участі у міжнародних проєктах та грантах з метою облаштування парків з урахуванням вимог безбар'єрності, розширення центру реабілітації, реконструкції рекреаційних пунктів, центрів екоосвіти, виготовлення планів організації території та виконання інших важливих завдань природоохоронного, рекреаційного, культурно-освітнього, науково-дослідного напрямків, відповідно до мети створення об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Понад 20 років Франкфуртське зоологічне товариство (ФЗТ) підтримує українські нацпарки та заповідники. А з перших днів повномасштабного російського вторгнення ФЗТ взяло на себе ще й гуманітарну місію – це десятки тонн речей першої потреби для ВПО, техніка та обладнання для підтримки роботи нацпарків і ще дуже багато необхідної допомоги.

Проєкти, які ФЗТ наразі реалізовує в Україні - створення системи електронних платежів за квитки до НПП, щоб зробити цей сегмент більш прозорим. Також триває допомога з будівництвом туристичних об'єктів на території парків. На найближче майбутнє ФЗТ запропонувало свою допомогу з інтеграцією туристичних маршрутів та інформації про локації, послуги та пропозиції парків до Google Maps, а також подальшу допомогу в розбудові туристичних об'єктів у НПП «Сколівські Бескиди» та «Зачарований Край».

Головою Держлісагентства запропоновано ФЗТ поширити свою підтримку на всі національні природні парки у підпорядкуванні Держлісагентства, адже наразі діяльність товариства зосереджена на Поліссі та Карпатському регіоні. Попередня домовленість - розширення співробітництва може початися з Шацького НПП.

НПП «Сколівські Бескиди» вже понад десятиліття співпрацює з ФЗТ в Україні. Об'єднання зусиль дозволяє реалізувати ще більшу кількість проєктів. Зводиться екоосвітній простір на території Майданського лісництва, який одночасно зможе приймати до 40 дітей на кількаденні екоосвітні програми. Цей простір створюється насамперед для дітей із навколишніх громад, але планується тут також реалізовувати обласні програми для дітей ветеранів.

Ще одна важлива локація — палац Гредлів, одна з візитівок Львівської області.

І тут важливо заручитися підтримкою Львівської ОДА, адже масштаб і вплив цього проєкту виходять за межі одного національного парку та громади і потребує залучення великої кількості зацікавлених сторін.

У 2025 році НПП «Сколівські Бескиди» став найпопулярнішою туристичною локацією на Львівщині, прийнявши 258 тисяч туристів.

У жовтні 2025 року Голова Держлісагентства відвідав із робочим візитом НПП «Бойківщина» - створений у 2019 році національний природний парк в Карпатах, що охороняє унікальні природні ландшафти та культуру Бойківщини. Незважаючи на відносно невеликий вік, парк є важливою природоохоронною, рекреаційною та науково-просвітницькою установою. До робочої програми в нацпарку долучилися колеги із ФЗТ в Україні (FZS Ukraine).

НПП «Бойківщина» розвиває розсадник декоративних рослин, який налічує 48 позицій, та інтернет-магазин з їхнього продажу.

Галицький НПП додатково обладнав рекреаційний пункт «Лісовий затишок», забезпечив роботу Лісової школи та облаштував нову екологічно-пізнавальну стежку з історичним компонентом, оглядом місць бойової слави підрозділів ОУН-УПА, що діяли у галицьких лісах – екостежку «До Білої скали. Шляхом незламних» презентували у вересні 2025 року.

У листопаді до Центру реабілітації та реінтродукції диких тварин Галицького НПП (який є однією із візитівок парку) із шпиталю з деокупованих територій було доставлено нових тварин з метою реабілітації та подальшого утримання.

У червні 2025 року Голова Держлісагентства провів виїзну робочу нараду у Шацькому НПП, яка зокрема, була присвячена відкриттю центру природної реабілітації та сталого розвитку «Лісництво як терапія: відновлення, природа, нові можливості».

Крім того, в Шацькому парку оновлено: база відновлювального центру для військових; екостежка «Лісова пісня» з оглядовою вежею, місцями для відпочинку та аудіогідом; зона для родинного відпочинку «Парк» з окремою екостежкою до озера Чорне Велике; локація для сімейного відпочинку «Перемут», оформлена у стилі парку міфічних істот тощо.

Шацький НПП активно залучає фінансування на розвиток власних проєктів, а його директорку Марію Христецьку обрали президенткою Поліського природоохоронного кластеру, що розширює можливості залучення міжнародних коштів та просування природної спадщини регіону на європейському рівні. Важливим прикладом успішної міжнародної співпраці є сучасна метеостанція Meteotrek, яку Шацький НПП отримав у межах проєкту ПРООН за підтримки Глобального екологічного фонду.

Із дня свого створення (28 грудня 1983 року), коли Шацькі озера, ліси та унікальні болота і водно-болотні угіддя отримали офіційний природоохоронний статус, Шацький НПП пройшов шлях від стихійної рекреації — до системного збереження природи, розвитку туризму та впровадження сучасних підходів до управління.

У НПП «Мале Полісся» провели аудит безбар'єрності та отримали рекомендації експертів, розроблено аудіогід з туристичною інформацією, оновлена

інфраструктура на веломаршруті, впроваджуються електронні вхідні квитки.

У 2025 році в НПП «Зачарований край» продовжувалася робота над розробленням Проекту організації території парку на 2025–2034 роки; встановлено 17 інформаційних стендів та 21 інформаційний знак на 6 еколого-пізнавальних маршрутах.

За сприяння ФЗТ впроваджено послугу велопрокату, а також розроблено віртуальний 3D-тур територією НПП «Зачарований край». Спільно з волонтерами прокладено новий еколого-пізнавальний маршрут до букових пралісів. Запроваджено електронний квиток за відвідування території парку. Облаштовано розсадник для вирощування декоративних рослин.

НПП «Зачарований край» продовжує працювати над створенням безпечного, комфортного та інклюзивного природного простору для всіх відвідувачів – проведено аналіз доступності рекреаційної інфраструктури. Парк єдиний в Україні, що розташований на території згаслих вулканів, і його унікальні ландшафти вимагають особливої уваги до комфортного та безпечного пересування відвідувачів. На території парку функціонують 6 рекреаційних маршрутів, які були проаналізовані з урахуванням особливостей рельєфу, типу покриття та рівня облаштування об'єктів відпочинку й інформаційного супроводу.

Вплив війни

Біля 170 тис. га територій і об'єктів ПЗФ Держлісагентства знаходиться в зоні бойових дій (зокрема НПП «Кремінські ліси»), або на тимчасово окупованій території, де призупинено господарську діяльність і відсутня можливість провести обстеження та надати інформацію щодо пошкоджень (Донецька, Луганська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Харківська області).

Частина територій ПЗФ пошкоджена внаслідок будівництва фортифікаційних споруд, де обстеження неможливі у зв'язку з обмеженим доступом (прикордонні райони).

Непроста ситуація і в тих заповідних об'єктах, які пережили окупацію. Тут на першому місці стоїть проблема розмінування територій (Житомирська, Київська, Сумська, Чернігівська області). Наявні обсяги пошкоджень будуть встановлені після обстежень, які можна буде провести тільки після розмінування територій.

3.1.2. Лісова сертифікація

Лісова сертифікація є оцінкою відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно та соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом дотримання загально визнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

За даними міжнародної організації *Лісова опікунська рада (Forest Stewardship Council, FSC)*, площа сертифікованих лісів в Україні станом на 1 січня 2026 року становить 4,780 млн гектарів.

Сертифіковані ліси охоплені 77 сертифікатами системи ведення лісового господарства.

Площа FSC-сертифікованих лісів підприємств, установ і організацій, що перебувають у сфері управління Держлісагентства, станом на 1 січня 2026 року становить 4,555 млн гектарів.

Зазначена площа охоплена 67 сертифікатами системи ведення лісового господарства, що поширюються на 100 надлісництв філій ДП «Ліси України».

Унаслідок віднесення лісових територій до помаранчевої зони сервісу протимінної діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій та за результатами аудитів, проведених органами сертифікації, протягом 2025 року припинено дію FSC-сертифікатів на площі 0,297 млн гектарів.

Припинення сертифікації стосувалося, зокрема, колишніх філій «Ніжинське лісове господарство» (0,057 млн га), «Чернігівське лісове господарство» (0,034 млн га), «Корюківське лісове господарство» (0,024 млн га), а також Свалявського (0,079 млн га) та Ужгородського (0,093 млн га) надлісництв.

Водночас 2025 рік характеризувався позитивною динамікою у напрямі розширення географії сертифікованих територій лісогосподарювання.

Вперше низку одиниць господарювання успішно сертифіковано за міжнародними стандартами FSC на загальну площу 0,119 млн гектарів.

Сертифікацію, зокрема, пройшли Звенигородське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (0,057 млн га), ДП «Смільчинський лісгосп АПК» (0,043 млн га), ДП «Радомишльський лісгосп АПК» (0,012 млн га), ЖОКАП «Житомироблагроліс» та СВСК «Селянський ліс» (0,007 млн га).

Сертифікаційні аудити у 2025 році також проведено у низці надлісництв ДП «Ліси України» з розширенням сертифікованої площі за рахунок включення раніше несертифікованих лісових територій на площі 0,106 млн гектарів.

Збільшення сертифікованих площ відбулося у Баранівському (0,026 млн га), Черкаському (0,027 млн га), Гайсинському (0,012 млн га) та Миргородському (0,041 млн га) надлісництвах.

За площею FSC-сертифікованих лісів Україна посідає четверте місце в Європі після Швеції, Туреччини та Польщі та перше місце за кількістю сертифікатів FM/CoC.

Кількість сертифікатів FSC ланцюга постачання деревини станом на 1 січня 2026 року становить 443.

Повномасштабна військова агресія РФ проти України суттєво ускладнила забезпечення сталого лісогосподарювання, створивши додаткові ризики для функціонування лісового сектору та цілісності системи FSC.

Збереження FSC-сертифікації стало можливим завдяки активній позиції міжнародних членів FSC від України та підтримці з боку інших учасників системи.

Комплексні зміни, внесені до міжнародної нормативної бази FSC щодо України, дозволили забезпечити відповідальне лісогосподарювання на територіях, не охоплених воєнними діями, а також зберегти безперервність ланцюгів постачання деревини.

Успішне проходження сертифікаційних аудитів в умовах повномасштабної війни є вагомим досягненням, що свідчить про високий рівень професійної підготовки персоналу лісогосподарських підприємств, їхню відданість принципам відповідального лісокористування та спроможність дотримуватися високих стандартів роботи в умовах підвищених ризиків.

Станом на 1 січня 2026 року за системою *Програми підтримки лісової сертифікації (Programme for the Endorsement of Forest Certification, PEFC)* в Україні сертифіковано шість надлісництв філій ДП «Ліси України» загальною площею 361,245 тис. гектарів.

PEFC-сертифікацію мають Львівське та Дрогобицьке надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс», Хмельницьке та Ярмолинецьке надлісництва філії «Подільський лісовий офіс», Жмеринське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс», а також Макарівське надлісництво філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Динаміка розвитку сертифікації за системою PEFC свідчить про стійку тенденцію до зростання протягом останніх років.

Площа PEFC-сертифікованих лісів зросла з 33,47 тис. гектарів у 2021 році до 181,26 тис. гектарів у 2023 році, що означає зростання у 5,4 раза.

У 2024 році сертифікована площа досягла 209,970 тис. гектарів, що на 15,8 % перевищує показник 2023 року, а у 2025 році цей показник зріс до 361,219 тис. гектарів, що на 72 % більше порівняно з 2024 роком.

Загалом за п'ять років площа PEFC-сертифікованих лісів збільшилася більш ніж у десять разів, що свідчить про інституційний розвиток лісогосподарських підприємств України та їхню орієнтацію на диверсифікацію систем сертифікації.

У червні 2025 року Робоча група Асоціації «Національна система лісової добровільної сертифікації» розпочала процес оновлення стандарту лісоуправління PEFC.

Оновлений стандарт передбачає приведення його положень у відповідність до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2023/1115 щодо запобігання знелісенню та деградації лісів, що дозволяє продукції з PEFC-сертифікованих лісів відповідати вимогам EUDR.

Крім того, стандартом встановлено спеціальні вимоги щодо виключення зі сфери PEFC-сертифікації земельних ділянок лісового фонду України, забруднених вибухонебезпечними предметами.

Запроваджені зміни сприятимуть підвищенню міжнародного іміджу PEFC-сертифікованих одиниць лісоуправління та розширенню можливостей доступу української лісопродукції до європейських ринків.

3.1.3. Національна інвентаризація лісів

Проведення національної інвентаризації лісів в Україні триває в умовах воєнного стану та здійснюється з 2021 року.

Центром національної інвентаризації лісів ВО «Укрдержліспроект» запроваджено систему регулярних вибіркового обстежень, спрямовану на

отримання статистично обґрунтованої інформації про кількісні та якісні показники стану й динаміки лісів держави, їхній ресурсний потенціал та використання для потреб державного управління, стратегічного планування ведення лісового господарства, державного лісового кадастру, моніторингу довкілля та міжнародної звітності.

У 2021 році внаслідок обмеженого бюджетного фінансування обстежено 909 інвентаризаційних ділянок у п'яти областях України.

У 2022 році роботи з національної інвентаризації лісів проводилися лише у двох областях — Івано-Франківській та Чернівецькій, де безпекова ситуація дозволяла доступ польових груп. Протягом року обстежено 296 інвентаризаційних ділянок. Умови виконання робіт істотно ускладнилися через скорочення фінансування, що обмежувало ресурсне забезпечення польових груп до мінімально необхідного рівня.

Фінансуванням національної інвентаризації лісів (НІЛ) по роках

Рік	Фінансування, тис. грн	Обстежено ділянок
2021	4892,0	909
2022	1354,7	296
2023	8598,7	2930
2024	1245,4	721
2025	14051,6	2289

У 2023 році завдяки фінансовій підтримці Федерального міністерства сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності Німеччини (BMLEH) у межах проекту «Технічна підтримка розвитку лісової політики та впровадження національної інвентаризації лісів» (SFI) проведено обстеження 606 інвентаризаційних ділянок у 18 областях України.

Загалом у 2023 році обстежено 2 930 інвентаризаційних ділянок, що стало можливим завдяки поєднанню державного фінансування та підтримки міжнародних партнерів.

Додатково у 2023 році придбано сучасне обладнання для дистанційного зондування Землі та моніторингу лісів, що сприяло підвищенню якості польових і камеральних робіт.

У 2024 році надходження бюджетного фінансування відбулося лише у третій декаді вересня, що суттєво обмежило обсяги виконання робіт.

Залишки коштів німецького проекту SFI дозволили у 2024 році обстежити 487 інвентаризаційних ділянок у регіонах із прийнятною безпековою ситуацією.

Додатково за рахунок коштів державного бюджету, що надійшли у вересні, проведено роботи на 234 інвентаризаційних ділянках.

Усі роботи у 2024 році виконувалися відповідно до затвердженої методології у регіонах, де безпекові умови дозволяли проведення польових обстежень.

У 2025 році польовий збір даних національної інвентаризації лісів здійснено в 11 областях України.

Роботи у 2025 році виконувалися відповідно до затвердженої методології у регіонах, де безпекові умови дозволяли доступ польових груп до інвентаризаційних ділянок.

Плановий обсяг обстежень у 2025 році становив 2 670 інвентаризаційних ділянок, фактично обстежено 2 289 ділянок.

Відхилення між плановими та фактичними показниками зумовлено об'єктивними безпековими обмеженнями, що впливають на можливість проведення польових робіт у частині регіонів, а також строками організаційного й фінансового забезпечення, від яких залежить своєчасність розгортання польового сезону.

Виконаний обсяг обстежень у 2025 році забезпечив безперервність національної інвентаризації лісів і збереження репрезентативності вибіркової мережі.

Фінансування заходів національної інвентаризації лісів у 2025 році становило 14 051,6 тис. гривень, з яких 9 488,0 тис. гривень профінансовано з державного бюджету, а 4 563,6 тис. гривень — за рахунок госпрозрахункових коштів.

Вагомим результатом 2025 року стало посилення технічних можливостей ВО «Укрдержліспроєкт».

Завдяки міжнародній підтримці підприємство отримало повнопривідні позашляховики для забезпечення польових робіт і комп'ютерну техніку, що підвищило якість та оперативність камеральної обробки даних.

Отримана допомога має критичне значення в умовах воєнного стану, коли власні ресурси обмежені, а потреба у точній та актуальній інформації про стан лісів постійно зростає.

Загалом упродовж 2021–2025 років проведено обстеження 7 145 інвентаризаційних ділянок.

Особливий акцент у 2025 році зроблено на поєднанні польових даних національної інвентаризації лісів із сучасними інструментами моніторингу, зокрема технологіями дистанційного зондування Землі та геоінформаційними рішеннями.

Зазначені напрями безпосередньо пов'язані з подальшою цифровізацією лісової галузі, розвитком централізованих баз даних і підготовкою до формування цифрового лісового кадастру.

Одночасно ці заходи формують основу для виконання майбутніх вимог Європейського Союзу, зокрема Регламенту ЄС щодо боротьби зі знелісненням (EUDR).

У найближчій перспективі пріоритетними напрямами розвитку національної інвентаризації лісів визначено:

1. продовження польових робіт у безпечних регіонах та забезпечення безперервності вибіркової мережі;

2. посилення аналітичної складової шляхом інтеграції наземних даних із матеріалами дистанційного зондування Землі та створення національних карт ключових лісових показників;

3. розвиток цифрових інструментів збору й обробки даних, у тому числі елементів централізованої ГІС-інфраструктури;

4. підготовку лісової галузі до впровадження вимог EUDR та інших європейських стандартів у сфері прозорості й простежуваності лісових даних.

Сукупність фінансування та виконаних робіт у 2021–2025 роках забезпечила збір критично важливих даних про стан і динаміку лісів України навіть в умовах воєнних дій та затримок бюджетного фінансування.

Проведення національної інвентаризації лісів належить до стратегічних завдань лісової галузі та є складовою міжнародних зобов'язань України.

3.1.4. Створення, будівництво та розширення лісових селекційно - насінневих центрів

Впродовж 2025 року у ДП «Ліси України» вирощено 15,0 млн шт. садивного матеріалу із закритою кореневою системою (далі – ЗКС) із них у філії «Лісові репродуктивні ресурси» 13,1 млн шт. та у філіях ДП «Ліси України» -1,9 млн штук.

Станом на 01.01.2026 у ДП «Ліси України» функціонує 10 лісорозсадників, з яких 9 лісорозсадників (лісових селекційно-насінневих центрів з повним циклом вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою (далі – ЗКС)) з орієнтовною кількістю вирощування стандартного садивного матеріалу на полях дорощування близько 10,4 млн шт., в тому числі: Волинський – 1,1 млн шт., Житомирський – 0,9 млн шт., Івано-Франківський – 1,4 млн шт., Кіровоградський – 0,2 млн шт., Львівський – 3,2 млн шт., Сумський – 1,4 млн шт., Тернопільський – 0,6 млн шт., Хмельницький – 0,8 млн шт., Чернігівський – 0,8 млн штук.

Розрахункова потужність вирощування садивного матеріалу даних лісонасінневих центрів в рік становитиме 25 млн штук.

Із метою нарощування обсягів вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою у 2026 році заплановано такі заходи:

Чернігівський лісорозсадник – завершення будівництва будівлі висіву та чотирьох полів дорощування, що забезпечить збільшення орієнтовного обсягу садивного матеріалу на 3,2 млн штук; проведення проєктних робіт на будівництво трьох теплиць, двох полів дорощування та інших господарських споруд;

Хмельницький лісорозсадник – завершення проєктних робіт і будівництво чотирьох полів дорощування та двох теплиць, що дозволить збільшити обсяг садивного матеріалу на 2,6 млн штук;

Житомирський лісорозсадник – завершення проєктних робіт і будівництво двох полів дорощування, що забезпечить збільшення обсягу на 2,0 млн штук;

Тернопільський лісорозсадник – завершення проєктних робіт і будівництво двох полів дорощування, що дасть змогу збільшити обсяг садивного матеріалу на 1,2 млн штук;

Київський лісорозсадник – проведення передпроектних робіт на будівництво нового лісорозсадника із орієнтовною потужністю вирощування садивного матеріалу близько 10 млн штук;

Кіровоградський лісорозсадник – проведення проектних робіт із будівництва чотирьох полів дорощування, що забезпечить збільшення обсягу на 1,9 млн штук;

Сумський лісорозсадник – проведення проектних робіт із будівництва п'яти полів дорощування, що дозволить збільшити обсяг на 2,6 млн штук;

Волинський лісорозсадник – завершення реконструкції лісорозсадника;

Івано-Франківський лісорозсадник – проведення проектних робіт на капітальний ремонт господарських приміщень.

У 2026 році заплановано здійснити будівельні роботи з розширення чотирьох лісорозсадників.

Нарощування потужностей виробництва садивного матеріалу забезпечить задоволення потреб лісовідновлення та відновлення деревостанів, втрачених або пошкоджених внаслідок війни.

3.2. ОХОРОНА І ЗАХИСТ ЛІСІВ

3.2.1. Охорона лісів від лісопорушень

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 № 1003 «Деякі питання реформування управління лісової галузі» утворені міжрегіональні управління лісового та мисливського господарства.

Згідно з Положенням про міжрегіональні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України, затвердженим наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 29.09.2022 № 404 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.10.2022 за № 1231/38567, міжрегіональні управління підпорядковуються Держлісагентству та є його територіальними органами.

Основні завдання міжрегіональних управлінь полягають у реалізації повноважень Держлісагентства у сфері лісового та мисливського господарства на території декількох адміністративно-територіальних одиниць, визначених Держлісагентством.

Такий підхід забезпечує уникнення конфлікту інтересів між контролюючими та господарськими функціями, підвищує прозорість і ефективність управління лісовими ресурсами. Міжрегіональні управління здійснюють нагляд за дотриманням законодавства у сфері лісового та мисливського господарства, а постійні лісокористувачі мають право безпосередньо вести лісове господарство, включно з охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів. Такий розподіл функцій сприяє підвищенню ефективності управління лісовою галуззю, забезпечує сталий розвиток лісових ресурсів і посилює контроль за їх використанням.

Керівникам міжрегіональних управлінь, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління, доручено організувати патрулювання лісів із залученням (за згодою) представників територіальних органів Національної поліції України, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та громадських інспекторів з охорони довкілля, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20.05.2022 № 612 «Про затвердження Порядку організації охорони і захисту лісів».

У лісах Держлісагентства функціонує близько 570 постійно діючих мобільних рейдових груп у складі близько 1,9 тис. осіб, з яких 1,7 тис. становить державна лісова охорона. До роботи мобільних рейдових груп також залучено 165 працівників поліції та 39 інших осіб, зокрема громадських інспекторів, членів природоохоронних громадських організацій та представників органів самоорганізації населення.

У 2025 році проведено понад 18,1 тис. рейдів, складено 3,0 тис. адміністративних протоколів на суму 1,7 млн грн, зокрема за ст. 65 КУпАП (незаконна порубка) – 1,6 тис. протоколів на суму 0,8 млн грн. У лісопорушників вилучено понад 0,65 тис. м³ незаконно добутої деревини, 23 транспортні засоби та 28 одиниць знарядь правопорушення.

Також рейдові заходи проводяться лісокористувачами – лісничими, помічниками лісничих, майстрами лісу та іншими штатними працівниками. У рамках адміністративної відповідальності, передбаченої ст. 241 КУпАП, складено 3,2 тис. адміністративних протоколів на суму 1,84 млн грн, з яких добровільно сплачено 1,8 млн грн (98%). За ст. 65 КУпАП складено 1,7 тис. протоколів на суму 0,9 млн грн, з яких добровільно сплачено 0,88 млн грн (97%).

Основні причини лісопорушень залишаються незмінними:

соціальні – низька обізнаність населення щодо важливості збереження лісів та екологічних наслідків їх знищення;

економічні – низький рівень соціально-економічного розвитку сільських регіонів, високий рівень безробіття, заготівля дров для життєвих потреб, низькі зарплати та інвестиційна активність;

отримання швидкої вигоди окремими громадянами або організованими групами через заготівлю крупномірних та цінних сортиментів деревини для переробки або комерційного продажу;

воєнні – збройна агресія російської федерації, обмеження державного контролю, руйнування інфраструктури, замінування лісових масивів, переміщення населення, зростання тіньової економіки, використання лісових ресурсів для виживання та забезпечення паливом у прифронтових і деокупованих регіонах.

Головними споживачами незаконної деревини залишаються пилорами, що працюють поза законодавством. Циклічний характер незаконних рубок пов'язаний із коливаннями економічної активності в країні.

У 2025 році зафіксовано 4,9 тис. випадків незаконних рубок обсягом 45,8 тис. метрів кубічних. Сума заподіяної шкоди склала 1,07 млрд грн, добровільно сплачено та стягнуто судами лише 10,9 млн грн (1%). Найбільші обсяги незаконних рубок – Харківська – 13,9 тис. м³ (30,4 %), Житомирська –

6,3 тис. м³ (13,8%), Рівненська – 5,0 тис. м³ (11%), Закарпатська – 4,1 тис. м³ (8,9%), Дніпропетровська – 3,8 тис. м³ (8,2%).

Боротьба з лісопорушниками потребує підтримки природоохоронних, правоохоронних та судових органів, оскільки навіть незначні обсяги незаконних рубок підривають довіру суспільства до галузі.

Кримінальні правопорушення в лісовому господарстві залишаються на низькому рівні вирішення через відсутність повноважень державної лісової охорони щодо проведення слідства.



У 2025 році до правоохоронних органів передано 3 181 справу за фактами незаконних рубок на суму 1,06 млрд грн (99,1%), зокрема органам досудового розслідування – 3 142, прокуратури – 36, суду – 3. Судові рішення отримані за 55 справами на суму 9,0 млн грн (0,9%).

Посилення кримінальної відповідальності осіб, що здійснюють незаконну заготівлю деревини, є пріоритетним завданням через значні економічні збитки.

Територіальні органи, підприємства та установи проводять щоквартальні взаємозвірки з правоохоронними органами для підвищення рівня відшкодування шкоди.

Відповідно до спільного наказу Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.06.2022 № 94/363/150/226/356 ДП «Ліси України» проведено звірки.

3.2.2. Наслідки збройної агресії

Держлісагентством постійно здійснюється моніторинг надзвичайних ситуацій у лісах, зокрема пожеж, обстрілів, мінування та втрати доступу, а також впроваджуються заходи щодо документування й оцінки збитків, завданих лісам України внаслідок збройної агресії російської федерації.

Станом на кінець 2025 року за оперативною інформацією на підконтрольній території України площа деокупованих (звільнених) земель лісового фонду підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства, становить близько 0,9 млн гектарів. На площі 0,1 млн га ведуться або велися бойові дії. Тимчасово окупованими залишаються приблизно 0,8 млн га земель лісового фонду, зокрема в Автономній Республіці Крим, а також у частині Донецької, Запорізької, Луганської, Миколаївської, Харківської та Херсонської областей.

Доступ до частини територій лісового фонду на північному кордоні України, зокрема в межах Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської, Чернігівської та Сумської областей, які межують із республікою Білорусь та російською федерацією, обмежено.

На звільнених від окупації територіях проводиться розмінування. Станом на кінець 2025 року обстежено 83,2 тис. гектарів. Водночас близько 450 тис. га земель лісового фонду залишаються потенційно забрудненими вибухонебезпечними предметами та потребують детального обстеження й очищення.

Процес розмінування ускладнює віднесення лісів до третьої категорії пріоритетності, що знижує швидкість очищення порівняно з критичною інфраструктурою та сільськогосподарськими землями. Відновлення доступу до лісових масивів може тривати десятиліттями, обмежуючи використання природних ресурсів та рекреаційних зон. Сапери та лісівники продовжують роботу для забезпечення безпечного простору та сталого розвитку лісів.

Постійні обстріли в прикордонних районах ускладнюють виявлення всіх випадків знищення лісів. Повідомляється про незаконні рубки на тимчасово окупованих територіях, що може призвести до зростання загальної кількості випадків через обмежений доступ і замінування.

Після нормалізації ситуації на звільнених територіях підприємства галузі здійснюють першочергові заходи:

- інвентаризацію лісових насаджень щодо пошкоджень від незаконних рубок, пожеж та порушень земельного законодавства;
- інвентаризацію пожежного транспорту, обладнання та інвентарю;
- відновлення системи протипожежного облаштування лісів;
- комплекс заходів із запобігання пожежам, незаконним рубкам, пошкодженню, ослабленню лісів та іншому шкідливому впливу, а також захисту від шкідників і хвороб;
- лісопатологічні обстеження на наявність осередків шкідників, хвороб, всихання, пошкодження та іншого шкідливого впливу;

– перевірку стану натурального оформлення території лісового фонду, збереження стовпів кварталних, межових, візирних та інших лісовпорядних знаків, шлагбаумів та споруд;

– відновлення діяльності державної лісової охорони для запобігання порушенням законодавства щодо охорони, захисту, використання та відтворення лісів, а також для своєчасного виявлення та усунення порушень.

За період збройної агресії РФ проти України у лісових масивах підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства, виявлено незаконних рубок обсягом 15,0 тис. м³ та 36,7 тис. га пошкоджено лісовими пожежами. Орієнтовний розмір збитків становить 7,489 млрд грн через пожежі та 0,414 млрд грн через незаконні рубки й пошкодження дерев.

Відповідно до підпункту 13 пункту 2 Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 326, та наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 05.10.2022 № 414, Держлісагентство аналізує роботу Комісій із визначення шкоди та збитків на землях лісогосподарського призначення, захисних насадженнях лінійного типу, лісових розсадниках, лісових культурах та мисливських угіддях. Орієнтовний розмір шкоди за результатами роботи Комісій складає 2,470 млрд гривень.

Безпека працівників лісової галузі залишається пріоритетом. На кінець 2025 року 4 576 співробітників підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства та його територіальних органів, пройшли спеціалізоване навчання з питань ризиків, пов'язаних із мінами та вибухонебезпечними залишками війни. У 2026 році навчання планується для ще близько 400 працівників із включенням теоретичних та практичних занять, підготовки з ідентифікації небезпечних об'єктів та алгоритмів дій у разі їх виявлення.

Такі заходи забезпечують безпечну роботу лісівників, адже лісові масиви в багатьох регіонах України залишаються потенційно небезпечними через воєнні дії. Держлісагентство продовжує працювати над мінімізацією ризиків та підвищенням безпеки працівників галузі.

3.2.3. Охорона лісів від пожеж

Упродовж 2025 року в лісах галузі ліквідовано 1 238 пожеж на площі 5 565,5 га, що на 38 % менше за кількістю та на 77 % менше за площею порівняно з попереднім роком. Із загальної кількості зафіксовано 121 велику лісову пожежу загальною площею 4 420,6 га, у тому числі 98,4 га верхових. Середня площа однієї пожежі становила 4,5 гектара. Орієнтовні збитки склали понад 2 305,8 млн гривень. До ліквідації лісових пожеж активно залучалася ДСНС, за участю яких ліквідовано 685 випадків, що становить 55 % загальної кількості.

Загальна кількість опадів узимку 2025 року була на 20 % нижчою за багаторічну норму, а тривалість стабільного снігового покриву суттєво скоротилася. Дефіцит снігу та аномально теплий березень спричинили швидке

висихання поверхневого шару ґрунту, лісової підстилки та сухої рослинності, що безпосередньо зумовило ранній початок пожежонебезпечного періоду.

У січні 2025 року зафіксовано 4 пожежі на площі 4,6 га в Одеській, Черкаській та Івано-Франківській областях. Дві з них, на площі 1,6 га, стали наслідком воєнних (бойових) дій.

У березні 2025 року фактична пожежна активність перевищувала статистично низький середній коефіцієнт пожежної небезпеки (КПН < I) – зафіксовано 134 пожежі на загальній площі 263,3 га, переважно в Житомирській, Закарпатській, Київській та Черкаській областях. Загоряння відбувалися під час локальних короткочасних піків сухої та вітряної погоди, а також через бойові дії. Таким чином, фактичний пожежонебезпечний період, спричинений антропогенними чинниками, розпочався в березні, випереджаючи прогнозний старт сезону з 1 квітня.

Підвищений температурний режим у квітні за дефіциту опадів підвищив клас пожежної небезпеки до середнього (III), що підтверджується збільшенням кількості пожеж до 159 випадків на площі 720,2 гектара. Основний обсяг загорянь припав на Київську, Харківську, Донецьку, Полтавську та Чернігівську області.

У травні 2025 року пожежна небезпека зросла у багатьох регіонах при середньому КПН на рівні III класу. Протягом місяця зафіксовано 137 пожеж на площі 826,4 гектара. Лідерами за кількістю загорянь залишилися Харківська, Київська, Донецька, Полтавська та Чернігівська області. Загальна площа горіння зросла порівняно з квітнем, хоча кількість пожеж зменшилася.

У липні 2025 року пожежна ситуація досягла критичного рівня. Середній КПН становив 3,36 (IV клас). Зафіксовано 218 пожеж на загальній площі 2 296,8 га, що стало найскладнішим місяцем за масштабами наслідків. Дисбаланс між рівнем КПН та масштабами пожеж пояснюється домінуванням антропогенних джерел займання, насамперед воєнних (бойових) дій. Понад половину липневих пожеж (111 випадків) спричинили обстріли та вибухонебезпечні предмети. Локальні грозові опади, що вплинули на формальне зниження КПН, не мали системного зволожувального ефекту і не зменшили пожежне навантаження. У поєднанні з посушливими погодними умовами це спричинило формування найбільших площ горіння за весь сезон.

Кількість лісових пожеж по місяцях за 2025 рік

№ п/п	місяць	Середній КПН по Україні, клас	К-сть пожеж	Площа, га	
				всього	в тому числі верхової
1	2	3	5	6	7
1	Січень	-	4	4,61	0
2	Лютий	-	0	0	0
3	Березень	0,03	134	263,34	3,3
4	Квітень	3 (2,63)	159	720,16	2,0
5	Травень	3 (2,92)	137	826,36	17,0

6	Червень	4 (3,56)	86	401,49	5,7
7	Липень	4 (3,36)	218	2296,79	42,1
8	Серпень	4 (3,52)	221	529,34	43,6
9	Вересень	4 (3,99)	254	479,35	8,3
10	Жовтень	2(2,27)	25	44,04	0
11	Листопад	-	0	0	0
12	Грудень	-	0	0	0
Всього:			1238	5 565,48	122,0

У вересні 2025 року пожежна небезпека залишалася високою. Середній КПН становив 3,99 (IV клас). Протягом місяця зафіксовано 254 пожежі, найбільше – у Харківській, Чернігівській, Дніпропетровській та Київській областях. Основними причинами займання стали воєнні дії, необережне поводження з вогнем і підпали. Загальна площа пожеж склала 479,4 гектара.

У жовтні 2025 року пожежна небезпека знизилася під впливом погодних умов. Середній КПН становив 2,27 (II клас). Кількість пожеж скоротилася до 25 випадків, а загальна площа горіння – до 44,0 га, що у десять разів менше порівняно з вереснем.

Аналіз даних щодо кількості зафіксованих пожеж та загальної площі горіння свідчить, що пікові показники пожежної активності в лісовому фонді Держлісагентства у 2025 році припали на травень, липень та вересень. Відсутність пожеж у листопаді підтверджує завершення активного пожежонебезпечного періоду. Йому сприяло зниження температури, встановлення стійкої вологості ґрунту та початок сезонних заморозків.

Найбільшу кількість пожеж зафіксовано у Харківській області – 308 випадків на площі 2 074,2 га, у Київській – 170 випадків на площі 109,9 га, у Дніпропетровській – 128 випадків на площі 119,0 га та у Донецькій – 100 випадків на площі 1 996,7 га. Разом ці області становлять близько 57 % від загальної кількості пожеж та близько 77 % від загальної площі, пройденої вогнем.

Найбільшу кількість великих пожеж зафіксовано у Харківській (63 випадки на площі 1783,2 га), Донецькій (23 випадки на площі 1868,0 га), Полтавській (5 випадків на площі 125,9 га), областях, що становить 75% від загальної кількості та 83% від загальної площі.

Кількість великих лісових пожеж по областях за 2025 рік

№ п/п	Область	Кількість великих лісових пожеж	Площа, га	Площа, га в тому числі верхової
1	Харківська	63	1783,2	28,0
2	Донецька	23	1868,0	0
3	Полтавська	5	125,9	0
4	Херсонська	4	129,7	1,0

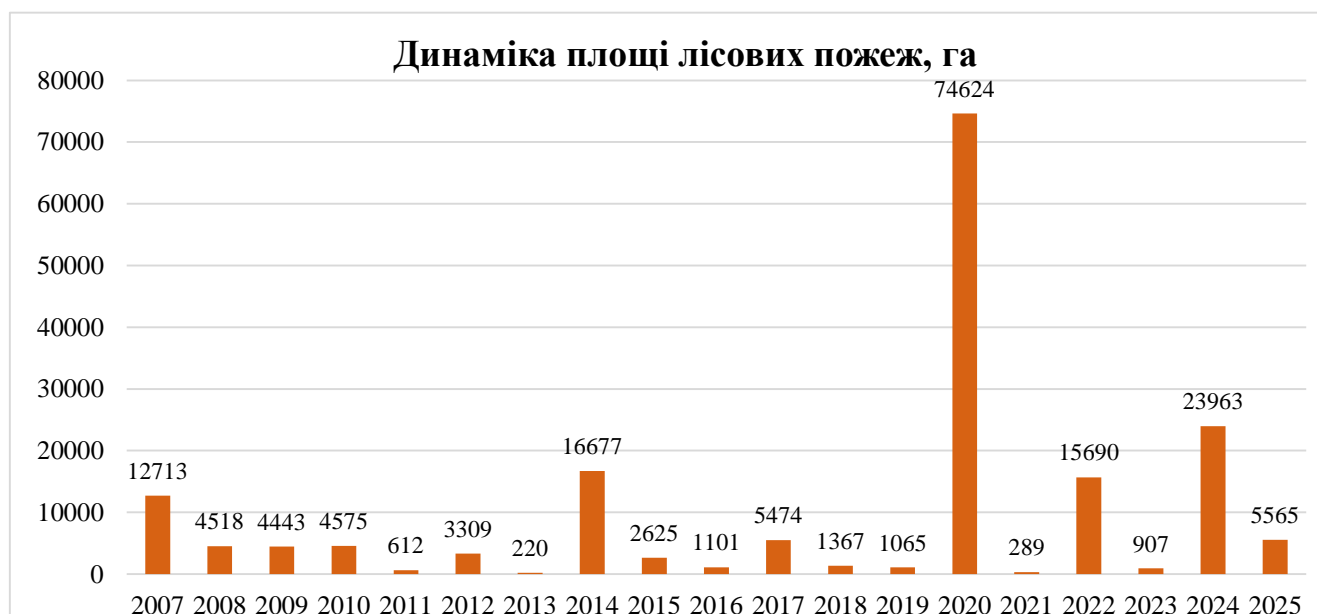
5	Одеська	4	51,0	11,0
6	Закарпатська	4	43,7	0
7	Київська	4	38,0	0
8	Черкаська	3	136,5	18,9
9	Миколаївська	3	89,8	36,7
10	Львівська	3	31,1	0
11	Житомирська	2	80,0	0
12	Івано-Франківська	1	25,0	0
13	Дніпропетровська	1	9,7	2,8
14	Хмельницька	1	9,0	0
Всього:		121	4420,6	98,4

За офіційними даними, у 2025 році зафіксовано 19 випадків надзвичайних ситуацій, спричинених лісовими пожежами, на загальній площі 2 803,6 га лісів, у тому числі:

Харківська область – 9 надзвичайних ситуацій на загальній площі 897,6 га, з яких 28,0 га становлять верхові пожежі.

Донецька область – 5 надзвичайних ситуацій на загальній площі 1 557,0 гектари;

Черкаська область – 1 надзвичайна ситуація на площі 123,3 га, з яких 15,5 га припадає на верхові пожежі.



Разом з тим, оцінити збитки від усіх лісових пожеж та здійснити інструментальну зйомку площ, пройдених вогнем, неможливо. Вони будуть відкориговані після закінчення воєнних дій та звільнення і розмінування тимчасово окупованих територій.

Основними причинами виникнення лісових пожеж є загоряння лісових насаджень унаслідок російської збройної агресії – 45 відсотків. Частка пожеж, спричинених порушенням населенням правил пожежної безпеки в лісах,

випалюванням сухої рослинності та недотриманням вимог пожежної безпеки під час виконання робіт, становить 35 %, з інших причин – 20 відсотків.

Держлісагентство активно впроваджує сучасні методи моніторингу та контролю за лісовими пожежами, поєднуючи традиційні засоби з передовими технологіями. Одним із основних інструментів є мережа пожежно-спостережних веж, що забезпечує огляд значних територій лісового фонду та сприяє оперативному виявленню загорянь.

У лісах створена мережа із 460 пожежно-спостережних веж, з яких 387 обладнано сучасними телевізійними системами спостереження для оперативного виявлення лісових пожеж. У порівнянні з попереднім роком кількість спостережних веж зменшилась на 26 штук у зв'язку з військовими діями.

Для підвищення точності та оперативності моніторингу Держлісагентство використовує супутникові знімки, що дозволяють виявляти температурні аномалії на території лісового фонду. Ці дані сприяють ідентифікації загорянь навіть у віддалених або важкодоступних районах, особливо у тих, що не покриті пожежно-спостережними вежами.

Підприємства, установи та організації галузі активно беруть участь у ліквідації пожеж, що виникають у природних екосистемах за межами лісів (поля, луки, торфовища, смітники, сільськогосподарські угіддя тощо). У 2025 році взято участь у ліквідації 217 випадків таких пожеж на загальній площі 460,4 гектара.

Кількість пожеж в природних екосистемах, за межами лісів, по областях за 2025 рік

№п/п	Область	Кількість	Площа, га
1	Київська	41	45,9
2	Миколаївська	40	111,0
3	Черкаська	32	82,8
4	Дніпропетровська	25	62,8
5	Одеська	18	40,8
6	Житомирська	16	23,5
7	Запорізька	10	9,8
8	Полтавська	9	29,6
9	Херсонська	9	12,8
10	Харківська	8	34,9
11	Кіровоградська	7	1,9
12	Хмельницька	2	4,5
Всього:		217	460,4

Із метою попередження виникнення лісових пожеж влаштовано 2,8 км протипожежних бар'єрів, створено 39,7 тис. км мінералізованих смуг та проведено догляд за ними в обсязі 187,6 тис. кілометрів. З метою обмеження неконтрольованого доступу транспорту до лісових масивів у пожежонебезпечній

період та мінімізації ризику виникнення пожеж перекрито 6,5 тис. позапланових лісових доріг. У межах інформаційно-роз'яснювальної роботи встановлено 5,7 тис. одиниць наглядної агітації, опубліковано 233 статті та висвітлено 55 виступів у засобах масової інформації, з них на телебаченні – 23 та на радіо – 33. Проведено 8,1 тис. лекцій і бесід із населенням.

Державною лісовою охороною проведено 9,4 тис. рейдів щодо дотримання вимог Правил пожежної безпеки в лісах України та складено 311 адміністративних протоколів на порушників на загальну суму 480 тис. гривень.

Упродовж 2025 року за курсом підготовки лісового пожежного в підприємствах, установах та організаціях, що належать до сфери управління Держлісагенства, навчання пройшли 2 639 працівників. На 2026 рік заплановано навчання ще для 1 690 працівників.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1313-р «Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту України на 2025 рік» та наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.01.2025 № 135 забезпечено організацію та проведення заходів із підготовки органів управління і сил цивільного захисту.

Упродовж 2025 року на базі підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагенства, проведено спеціальні навчання та тренування сил цивільного захисту функціональної підсистеми охорони і захисту лісів від пожеж. Заходи відбулися у Закарпатській, Волинській, Рівненській та Київській областях із залученням підрозділів ДСНС, державної лісової охорони, органів місцевої влади, поліції, медичних служб, добровольчих формувань та спеціалізованої техніки.

Із метою безпечного відпочинку населення в лісах до вторгнення російської федерації упорядковано близько 1,7 тис. рекреаційних пунктів. Наразі доступно близько 1,2 тис. пунктів, що становить близько 70 % від раніше наявної кількості. У системі Держлісагенства функціонує та адаптовано 89 рекреаційних пунктів для маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю. Протягом 2025 року введено в експлуатацію 40 нових рекреаційних пунктів, а також реконструйовано 10 пунктів.



У рамках програми передбачено створення по всій країні п'яти класів осередків дозвілля – від невеличких, найпростіших до комплексів із повноцінною інфраструктурою. Проектування здійснюватиметься за модульним принципом на основі типових малих архітектурних форм. Ознайомитись із місцями розміщення рекреаційних пунктів можна на сайтах: <https://eforest.gov.ua/rekreatsiia/> та <https://forestry.org.ua/mv>.

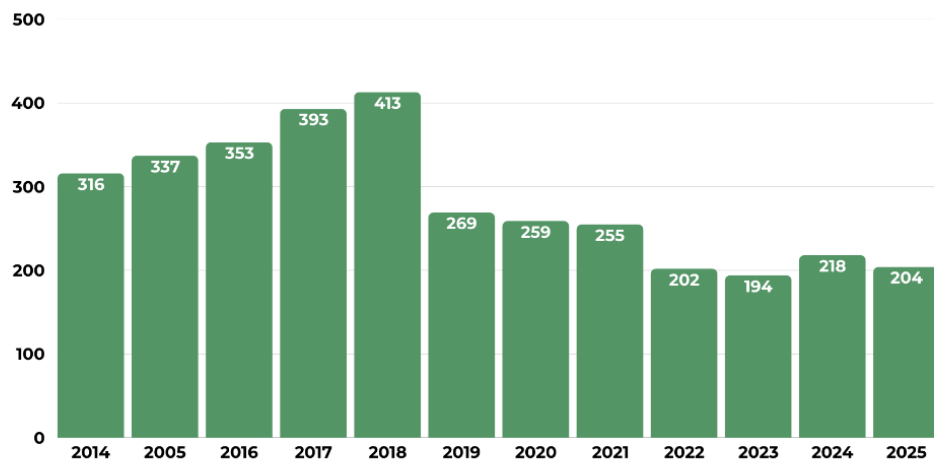
3.2.4. Захист лісів від шкідників і хвороб

Важливим напрямком діяльності підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства, є захист лісів від шкідників, хвороб та іншого негативного впливу. Стрімка зміна клімату погіршує санітарний стан лісів та підвищує ймовірність масового всихання дерев унаслідок поширення шкідників і хвороб лісу. За останнє десятиліття середньорічна температура в помірних широтах зросла на 1,5 °С, а кількість опадів влітку скоротилася на 20–30 %, що створило сприятливі умови для розвитку шкідників і хвороб лісових насаджень.

Зростання частоти аномальних погодних явищ, таких як потужні буревії, ураганні вітри та сильні зливи, спричиняє масштабні вітровали, зсуви та значно послаблює лісові екосистеми. Унаслідок цих змін тисячі гектарів лісів втрачають здатність до самовідновлення, що загрожує як біорізноманіттю, так і водному балансу регіонів.

Протягом 2025 року виникло нових осередків всихання насаджень на площі 94,5 тис. гектарів, проведено заходів боротьби на площі 109,1 тис. гектарів. Станом на 31 грудня 2025 року залишок становив 203,7 тис. гектарів, із них насаджень сосни звичайної – 84,7 тис. гектарів, дуба черешчатого – 75,9 тис. гектарів, ялини європейської – 6,2 тис. гектарів та інших порід – 36,9 тис. гектарів.

Динаміка площ всихання насаджень підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства (тис. га)



У 2025 році пошкодження насаджень спричинених аваріями та стихійними лихами виявлено на площі 6,9 тис. га загальною масою 320 тис. м³, зокрема, на землях природно-заповідного фонду 0,1 тис. га загальною масою 3,6 тис. кубічних метрів.

Ліквідовано наслідки аварій та стихійних лих в насадженнях на загальній площі 7,4 тис. га, заготовлено 283,4 тис. м³ деревини, що становить 85 % по площі та 74 % по масі відповідно до загального об'єму.

Найбільше постраждали від аварій та стихійних лих насадження Рівненської (1,5 тис. га), Житомирської (1,1 тис. га), Черкаської (0,9 тис. га), Чернігівської (0,8 тис. га) областей.

Заходи з поліпшення санітарного стану лісів проведені на площі 109,2 тис. га із заготовлею деревини обсягом 4,5 млн кубічних метрів.

У 2025 році виникло нових осередків шкідників і хвороб лісу на площі 86,1 тис. га, ліквідовано заходами боротьби 96,1 тис. га, згасло під впливом природних факторів 55,7 тис. гектарів. Залишок осередків на 31 грудня 2025 року склав 437,6 тис. гектарів.

Інформація згадана вище наведена без урахування даних по Луганській, частинах Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Харківської, Херсонської областей, АР Крим.

Держлісагентство щороку організовує проведення технічних навчань з державною лісовою охороною із залученням фахівців державних спеціалізованих лісозахисних підприємств (далі – ДСЛП). Зазначені заходи мають на меті вчасне виявлення, локалізацію і ліквідацію осередків шкідників і хвороб лісу.

В лісових насадженнях Чигиринського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» проведено технічне навчання щодо запобігання розповсюдження та захисту лісів від небезпечних видів шкідників насаджень для державної лісової охорони Дніпропетровської, Вінницької, Запорізької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Черкаської областей.

На запрошення Головного управління державних лісів Республіки Польща, делегація у складі спеціалістів Держлісагентства, науковців УкрНДІЛГА, фахівців ДСЛП «Київлісозахист», ДСЛП «Львівлісозахист», ДСЛП «Харківлісозахист», ДСЛП «Херсонлісозахист» та ДП «Ліси України» відвідала Лісівничий освітній центр в м. Єдльня-Летнисько для обміну досвідом та обговорення актуальних викликів у сфері захисту лісів від шкідників і хвороб.

У рамках міжнародного проекту *Підтримки реформування лісового сектору України (FORSAID)* «Спостереження за лісами за допомогою штучного інтелекту та цифрових технологій», організованого науковцями Національного лісотехнічного університету України за сприяння Гайсинського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», взято участь в практичній презентації, щодо ознайомлення спеціалістів напряму захисту лісів від шкідників і хвороб Центрально-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, фахівців ДСЛП «Київлісозахист», ДСЛП «Херсонлісозахист», державної лісової охорони Вінницької,

Кіровоградської, Черкаської областей з новими методами контролю шкідників лісу.

На запрошення Національного лісотехнічного університету України, спеціалісти Держлісагентства та фахівці ДП «Ліси України» взяли участь у міжнародному семінарі *«Інвазія ясеневої смарагдової златки: моделювання динаміки поширення та змін біорізноманіття комах для розроблення стратегічних заходів збереження»* (*Emerald Ash Borer invasion: exploring spread patterns and beetle biodiversity dynamics for strategic conservation measures*, який відбувся на лісовому факультеті Краківського сільськогосподарського університету (Республіка Польща).

Спеціалісти Держлісагентства та фахівці ДП «Ліси України» взяли участь в семінар-навчанні «Захист лісів Карпатського регіону: сучасні виклики, методи та шляхи вирішення», організованому ДСЛП «Львівлісозахист» та Брустурянським надлісництвом філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» з метою підвищення кваліфікації фахівців лісової галузі, обміну досвідом та впровадженню сучасних практик.

Ініційовано проведення фахівцями ДСЛП «Київлісозахист» практичного семінар-навчання з державною лісовою охороною надлісництв філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» щодо особливостей розвитку осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу в умовах глобальних змін клімату.

Згідно з розділом 2 Меморандуму про співробітництво між Держлісагентством та Держпродспоживслужбою, спеціалісти Держлісагентства та підприємств, установ і організацій, що належать сфери його управління, взяли участь у науково-практичній онлайн конференції на тему «Проблематика поширення вузькозлатки ясеневої смарагдової в Україні. Заходи з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ – досвід та перспективи, нові виклики щодо недопущення розповсюдження шкідника», присвяченій до Міжнародного дня здоров'я рослин – 2025 року.

3.3. ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

3.3.1. Реалізація деревини на аукціонах

Відповідно до пункту 26 частини четвертої Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 року № 521, Держлісагентство здійснює заходи щодо забезпечення споживачів деревиною, виробами з неї та іншою продукцією лісового і мисливського господарства відповідно до покладених на нього завдань.

Державні лісогосподарські підприємства, які належать до сфери управління Держлісагентства (далі – підприємства), здійснюють реалізацію лісоматеріалів відповідно до законодавства, зокрема до положень законів України «Про товарні біржі», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про публічні закупівлі», «Про оборонні закупівлі», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2021 року № 1433, інших нормативно-правових актів, а також рішень

Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, правил і внутрішніх документів ліцензованих товарних бірж.

За даними Єдиної державної системи електронного обліку деревини, обсяги заготівлі підприємствами Держлісагентства ліквідної деревини від усіх видів рубок у 2025 році становили близько 11,7 млн м³ (всього по Україні – 14,1 млн м³), з яких лісоматеріалів круглих – понад 5,2 млн м³, довгомірних лісоматеріалів – 0,1 млн м³, деревини дров'яної промислового використання – 3,6 млн м³ та деревини дров'яної непромислового використання (дров паливних) – 2,8 млн кубічних метрів.

Динаміка заготівлі лісоматеріалів за період 2020-2025 років

Лісокористувачі	Заготовлено лісоматеріалів, млн м ³					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Держлісагентство	15,3	14,9	13,5	13,1	12,6	11,7
Інші	2,5	2,7	2,4	2,6	2,3	2,4
Всього	17,8	17,6	15,9	15,7	14,9	14,1

Запас деревини в лісах України оцінюється в межах 2,3 млрд кубічних метрів. Середній щорічний природний приріст становить близько 35 млн кубічних метрів. Середній щорічний приріст у лісах Держлісагентства становить близько 3,9 м³/гектарів.

Українські ліси за показником щорічного приросту використовуються в межах 40 %, тоді як в країнах Європейського Союзу використання щорічного приросту складає 70-80 %, у окремих випадках до 90 %. Це підтверджує наявність значного економічного і екологічного потенціалу лісів України.

У лісах Держлісагентства структура заготівлі за групами порід складається з лісоматеріалів хвойних порід - 6,7 млн м³, твердолистяних порід - 3,7 млн м³ та м'яколистяних порід - 1,3 млн кубічних метрів.

На внутрішній ринок реалізовано понад 11,4 млн м³ лісоматеріалів, з яких лісоматеріалів круглих понад 5,0 млн м³, деревини дров'яної промислового використання - 3,7 млн м³ та деревини дров'яної непромислового використання – 2,7 млн кубічних метрів.

Загальний обсяг реалізованих лісоматеріалів у діючих оптових цінах (без ПДВ) становив близько 30,0 млрд гривень. Підприємства забезпечили збільшення порівняно до попереднього (2024) року загального доходу від реалізації лісоматеріалів на 7,0 млрд гривень.

Показники реалізації лісоматеріалів за період 2020-2025 років

Показник	Реалізовано лісоматеріалів					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Загальний обсяг, млн м ³	12,9	12,7	10,9	11,9	12,7	11,4
Загальна вартість (без ПДВ), млн грн	10 980,1	17 924,1	18 921,8	20 542,2	22 996,5	29 954,9

Вартість знеособленого кубічного метра реалізованої деревини (без ПДВ), грн	850	1412	1740	1720	1810	2624
---	-----	------	------	------	------	------

Середньозважена вартість одного знеособленого кубометра реалізованих лісоматеріалів за 2025 рік становила 2 624 грн (без ПДВ), що на 814 грн (або 45 %) більше, ніж у минулому році.

Вартість знеособленого кубометра лісоматеріалів круглих становила 4 432 грн, що на 1 573 грн більше, ніж у минулому році; деревини дров'яної промислового використання – 1 339 грн (+393 грн); деревини дров'яної непромислового використання – 996 грн (+124 грн).

Вартість знеособленого кубометра лісоматеріалів круглих за породами становила: соснових – 3 527 грн, дубових – 13 087 грн, букових – 3 422 грн, березових – 4 996 грн, вільхових – 4 849 гривень.

Прийняті у передвоєнний рік нормативно-правові акти дозволили вдосконалити й осучаснити біржову торгівлю лісоматеріалами, забезпечити внутрішній ринок деревиною та фінансові надходження у лісове господарство України.

За результатами проведених електронних аукціонів (конкурентних процедур) на товарних біржах, які отримали ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, обсяг продажу лісоматеріалів становив понад 8,9 млн м³, загальна реалізаційна вартість – понад 27,2 млрд гривень.

У межах виконання заходів Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 року № 220, Держлісагентство здійснює моніторинг реалізації лісоматеріалів на аукціонних торгах. Інформація щодо моніторингу оприлюднена на офіційному вебсайті Держлісагентства (<https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/vikoristannya-lisovih-resursiv/monitorynh-realizatsii-/monitorynh-realizatsii-za-2025-rik>).

За «прямими» договорами реалізовано понад 2,5 млн м³ лісоматеріалів, загальна реалізаційна вартість яких становила понад 2,7 млрд грн, з яких 100 % зазначеного обсягу придбано для потреб громадян і соціальної сфери України, у тому числі 2,1 млн м³ деревини паливної, що дозволяє забезпечити стале проходження поточного опалювального сезону.

Держлісагентство силами лісогосподарських підприємств забезпечує потреби Збройних Сил України та інших військових формувань лісоматеріалами відповідно до Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» та запитів військового командування. За 2025 рік передано Збройним Силам України 143,6 тис. м³ лісопродукції на суму 468,5 млн гривень. Крім того, за укладеними у 2025 році договорами для потреб оборони поставлено 41 тис. м³ лісоматеріалів на суму 134,7 млн гривень.

3.3.2. Електронний облік деревини

Електронний облік деревини (ЕОД) здійснюється власниками лісів та постійними лісокористувачами України відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04 грудня 2019 року № 1142 та наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27 вересня 2021 року № 621, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2021 року за № 1343/36965 «Про затвердження Інструкції з ведення електронного обліку деревини».

Систематизація інформації про походження, заготівлю та реалізацію лісоматеріалів здійснюється Єдиною державною системою електронного обліку деревини. Упродовж 2025 року в системі здійснювали господарські операції 332 постійних лісокористувачі різних організаційно-правових форм господарювання у всіх областях України.

Адміністратором ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» розроблено та впроваджено:

- компонент Єдиної державної системи електронного обліку деревини – електронний кабінет експортера, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2025 року № 1552 та з метою забезпечення доступу української продукції на зовнішні ринки і мінімізації експортних бар'єрів;

- оновлення мобільного застосунку ЕОД з метою покращення стабільності його роботи, адаптації до сучасних версій Android, оптимізацію інтерфейсу, зменшення навантаження на систему та покращення обробки даних у фоновому режимі;

- оновлення щодо формування товарно-транспортних документів відповідно до Змін до Інструкції з ведення електронного обліку деревини, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 14 квітня 2025 року № 740;

- актуалізацію в ЕОД систем та видів рубок відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 18 червня 2025 року № 721;

- внесення та передавання геокоординат до системи ЕОД для виписаних лісорубних квитків.

Доступ до Єдиної державної системи електронного обліку деревини надано Міністерству внутрішніх справ України, Національній поліції України, Державній фіскальній службі України, Службі безпеки України, Спеціалізованій екологічній прокуратурі, Офісу Генерального прокурора України та Державній службі статистики України.

Держлісагентство забезпечує доступ громадськості до інформації щодо використання лісових ресурсів. На офіційному сайті адміністратора Єдиної державної системи електронного обліку деревини реалізовано можливість перевірки законності заготівлі деревини шляхом онлайн перевірки наявності лісорубного квитка, а також перевірки лісоматеріалів за номером бирки, номером ТТН-ліс та номером транспортного засобу (<https://open.ukrforest.com>).

3.3.3. Будівництво лісових автомобільних доріг

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 року № 560 Держлісагентство погоджено 23 проекти ДП «Ліси України» на будівництво 79,7 км лісових автомобільних доріг.

Протягом 2025 року побудовано та капітально відремонтовано 60 км лісових автомобільних доріг, у тому числі за результатами публічних закупівель із залученням підрядних організацій – 17 об'єктів загальною протяжністю 52,4 км, та господарським способом (власними силами філій ДП «Ліси України») – 2 об'єкти протяжністю 7,6 кілометрів.

Найбільше лісових доріг побудовано у філіях Поліського лісового офісу – 21,2 км та Карпатського лісового офісу – 15,6 кілометрів.

За результатами проведених публічних закупівель укладено договори на будівництво 42 об'єктів загальною протяжністю 129,9 кілометрів.

У зв'язку із настанням несприятливих погодних умов на наступний будівельний сезон перенесено 23 об'єкти загальною протяжністю 70 км, будівництво яких планується завершити у першому півріччі 2026 року.

3.3.4. Капітальні інвестиції в основні засоби виробництва

Усі процедури закупівель проходили у порядку, визначеному Законом України «Про публічні закупівлі».

Для розширення та оновлення машинно-тракторного парку, здійснення охорони і захисту лісів та забезпечення лісогосподарської діяльності придбано:

- автомобілів підвищеної прохідності - 251 од.;
- тракторної техніки - 24 од.;
- лісопожежних модулів - 58 од.;
- ґрунтообробного обладнання - 446 од.;
- причепів-платформ - 5 од.;
- пожежних модулів на причепах - 25 од.

У рамках механізації заготівлі та вивезення деревини придбано 71 од. напівпричепів для перевезення деревини.

Для виконання безперебійної роботи підприємств, забезпечення перевезень працівників придбано 21 од. легкових автомобілів та мікроавтобусів.

3.4 ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

3.4.1. е-Лісорубний квиток

У 2025 році Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 625 від 30 травня 2025 року «Про реалізацію експериментального проекту щодо видачі деяких дозвільних документів у сфері лісового господарства в електронній формі», яка продовжила видачу е-лісорубних квитків та сертифікатів про походження деревини в електронній формі до 2027 року.

Заготівля деревини від усіх видів рубок усіма постійними лісокористувачами здійснюється виключно на підставі електронного квитка.

Отримати документ можна онлайн через платформу «ЕкоСистема» без відвідування держорганів. Послуга надається безкоштовно протягом 10 робочих днів.

Держлісагентство вибірково здійснює натурні огляди ділянок перед видачею квитка, щоб підтвердити достовірність даних у документах.

У жовтні 2025 року уряд вніс зміни, згідно з якими корпоратизація ДП «Ліси України» не є підставою для відмови у видачі квитків, що забезпечує стабільність галузі.

Система автоматично перевіряє заявників та їхніх контрагентів за санкційними списками РНБО під час подання заявок.

За даними державного підприємства «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» територіальними органами Держлісагентства у 2025 році видано лісорубних квитків в електронній формі в кількості – 100 602 шт. на загальну масу – 17312,8 тис. м³, в тому числі підприємствам, які належать до сфери управління Держлісагентства, видано лісорубних квитків в електронній формі в кількості – 79 419 шт. на загальну масу – 14354,9 тис. м³, із них на рубки головного користування видано – 14 007 шт. на загальну масу – 6359,1 тис. кубічних метрів.

Підприємствам, які не належать до сфери управління Держлісагентства, видано лісорубних квитків в електронній формі в кількості – 21 183 шт. на загальну масу – 2615,6 тис. м³, із них на рубки головного користування видано – 2 935 шт. на загальну масу – 1008,0 тис. кубічних метрів.

Загалом, з початку дії експериментального порядку територіальними органами Держлісагентства видано лісорубних квитків в електронній формі в кількості 209 341 шт. на загальну масу 36364,4 тис. м³, в тому числі підприємствам, які належать до сфери управління Держлісагентства, – 169 113 шт. на загальну масу 30527,4 тис. м³, із них на рубки головного користування – 29 537 шт. на загальну масу 13 368,6 тис. кубічних метрів. Підприємствам, які не належать до сфери управління Держлісагентства, видано лісорубних квитків в електронній формі в кількості 40 228 шт. на загальну масу 5837,0 тис. м³, із них на рубки головного користування – 5 924 шт. на загальну масу 2103,6 тис. кубічних метрів.

3.4.2. е-Сертифікат

У 2025 році е-Сертифікат про походження лісопродукції став фундаментом для легального експорту деревини, повністю замінивши паперовий документообіг.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2025 року № 625 «Про реалізацію експериментального проекту щодо видачі деяких дозвільних документів у сфері лісового господарства в електронній формі», використання електронних сертифікатів офіційно продовжено як частину експериментального проекту до червня 2027 року.

Подання заявки та отримання сертифіката здійснюється онлайн через платформу «ЕкоСистема». Система автоматично підтягує дані з е-Лісорубного

квитка, що виключає можливість видачі документів на деревину сумнівного походження.

Електронний сертифікат автоматично відображається у базах даних Державної митної служби, що прискорює проходження контролю, оскільки митникам більше не потрібно перевіряти справжність «мокрих» печаток.

У 2025 році е-Сертифікат адаптовано до Регламенту ЄС щодо боротьби зі знелісенням (EUDR), що дозволяє українським експортерам надавати європейським партнерам необхідні дані про геолокацію ділянок заготівлі.

Весь ланцюг – від видачі лісорубного квитка до формування сертифіката – тепер доступний в єдиному цифровому вікні, що мінімізує корупційні ризики та вплив людського фактора.

У 2025 році опрацьовано 81 037 заяв на отримання е-Сертифікату, в результаті видано 59 955 сертифікатів, відмовлено у 21 082 випадках.

3.4.3. Електронний кабінет експортера

З метою запровадження в Україні механізмів перевірки походження деревини та впровадження вимог Регламенту (ЄС) № 2023/1115 (EUDR) про запобігання знелісенню і деградації лісів при експорті продукції з деревини, забезпечення прозорості ланцюга постачання та збереження доступу українських експортерів на ринок ЄС прийнята постанова КМУ від 28 листопада 2025 р. № 1552 «Про реалізацію експериментального проекту щодо впровадження права Європейського Союзу (acquis ЄС) з питань запобігання знелісенню та деградації лісів стосовно інформації про товари, що виготовлені із деревини та реалізуються в митному режимі експорту». Метою реалізації експериментального проекту є забезпечення збору і перевірки інформації про товари, що експортуються та виготовлені із деревини, щодо запобігання знелісенню та деградації лісів відповідно до вимог Регламенту (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року.

На виконання Постанови КМУ від 28 листопада 2025 р. № 1552 ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» був розроблений та впроваджений Електронний кабінет експортера як компонент Єдиної державної системи електронного обліку деревини (<https://eudr.gov.ua/>). Метою створення якого було забезпечити можливість суб'єктами господарювання в одному місці отримати інформацію про деревину та її походження для перевірки відповідності та належної обачності щодо запобігання знелісенню та деградації лісів.

Функціонал кабінету дозволяє:

1) Отримувати інформацію про розмірно-якісні характеристики деревини та/або її походження за:

- номером бирки;
- номером ТТН-ліс;
- номером Лісорубного квитка;
- географічними координатами;
- файлом GeoJSON.

2) Проводити аналіз ділянки за файлом GeoJSON або координатами на приналежність до лісу на декількох тематичних картографічних шарах.

3) Завантажувати документи з QR-кодом для підтвердження їх достовірності.

Імплементація вимог Регламенту EUDR та впровадження електронного кабінету експортера відкриває для України низку стратегічних можливостей:

- можливість експорту українських товарів з деревини до ЄС – ринку з високою купівельною спроможністю;
- підвищення прозорості та довіри до товарів українського походження;
- виконання євроінтеграційних зобов'язань та підвищення репутації України, як надійного партнера;
- забезпечення сталого використання лісових ресурсів.

3.4.4. Геоінформаційна система управління лісовими ресурсами України

Геоінформаційна система управління лісовими ресурсами України ВО «Укрдержліспроєкт» є сучасною інтегрованою платформою, що забезпечує централізований збір, систематизацію, зберігання, актуалізацію, аналіз та візуалізацію просторових і атрибутивних даних про ліси України (<https://gis.lisproekt.gov.ua/portal/home/index.html>).

Функціонування системи ґрунтується на поєднанні матеріалів лісовпорядкування, даних дистанційного зондування Землі, результатів національної інвентаризації лісів та інших галузевих інформаційних ресурсів, що дозволяє здійснювати комплексний просторовий аналіз стану лісового фонду. Портал надає можливість переглядати квартално-видільну мережу лісового фонду, працювати з інформацією щодо самозалісених територій, виконувати тематичні запити й фільтрацію за визначеними критеріями, а також вивантажувати результати у форматі ГІС або у вигляді таблиць для подальшого фахового опрацювання. Система містить інформацію про наслідки російської збройної агресії для лісового покриву України, що робить її важливим інструментом як для оперативного моніторингу стану лісів, так і для стратегічного планування відновлення лісових ресурсів країни.

Загалом ГІС функціонує як інструмент підвищення прозорості, інформаційної відкритості та аналітичної підтримки управлінських рішень у сфері лісового господарства.

3.4.5. Удосконалення системи ЕОД

Протягом 2025 року було розроблено абсолютно нову версію 3.0 додатку для кишенькових персональних комп'ютерів на базі операційної системи Android. Найважливішим доопрацюванням є підтримка операційної системи Android 14 версії (Upside Down Cake), яка була найпопулярнішою версією на мобільних пристроях в 2025 році. Додатково було оновлено та доопрацьовано інтерфейс додатку, який став зручнішим та інтуїтивно зрозумілішим для користувачів.

Важливим аспектом доопрацювання було також прискорення роботи додатку на більш ранніх версіях операційної системи та апаратно застарілих КПК.

Впроваджено двофакторну авторизацію адміністраторів Системи ЕОД лісокористувачів за допомогою застосунку Hideez Authenticator, що підвищує безпеку та знижує вірогідність компрометації або передачі іншим особам паролів доступу до Системи ЕОД.

В кабінеті контрагента Системи ЕОД реалізовано функціонал завантаження витягу ТТН-ліс, що містить всю інформацію про таку ТТН, та дає змогу оцінити деревообробникам відповідність продукції вимогам EUDR.

У зв'язку зі змінами в нормативно правових актах було доопрацьовано форми ЕО-5 та ЕО-6, а також забезпечено виключення необхідності здійснення фотофіксації навантажених деревиною транспортних засобів Сил оборони України.

Як додатковий засіб забезпечення безпеки Системи ЕОД та несанкціонованого доступу до неї впроваджено примусове завершення всіх сесій Операторів ЕОД о 19:00 та неможливість доступу до аккаунту Операторами ЕОД з 19:00 до 08:00 наступного дня.

Реалізовано технічне обмеження доступу до Системи ЕОД за межами України.

3.5. МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Площа мисливських угідь в Україні, наданих у користування підприємствам, установам та організаціям, становить 35,9 млн га, що складає 59,5 % загальної площі країни. Із цієї площі організаціям УТМР надано 22 млн га або 61,3 %, підприємствам Держлісагентства – 3,6 млн га або 10 %, користувачам іншої форми власності (приватні підприємства, клуби, громадські організації) – 10,3 млн га або 28,7 %. Ведення мисливського господарства здійснюють близько 1 130 користувачів мисливських угідь.

За оперативною інформацією територіальних органів Держлісагентства, протягом 2025 року в Україні складено близько 300 протоколів на порушників правил полювання, винесено постанов на загальну суму 177,2 тис. гривень. З них працівниками лісового господарства складено 156 протоколів (52 %), УТМР – 6 протоколів (1,6 %), екологічною інспекцією – 118 протоколів (40 %), МВС – 14 протоколів (4,7 %), іншими користувачами мисливських угідь – 5 протоколів (1,7 %).

Більш активну роботу з охорони державного мисливського фонду проводять працівники мисливського господарства Закарпатської, Львівської та Вінницької областей. Протягом року ними складено відповідно 23, 20 та 18 протоколів на порушників правил полювання. Збитки за незаконне добування мисливських тварин пред'явлено на суму 1 691 тис. грн., відшкодовано – 1 112,7 тис. гривень.

Мисливцям надано 74 790 адміністративних послуг, зокрема посвідчення мисливця видано 3 256 особам, контрольні картки обліку добутої дичини та

порушень правил полювання – 71 534 особам. Сума коштів, зарахованих до місцевих бюджетів за адміністративні послуги, становила 906,6 тис. гривень.

У зв'язку з військовою агресією рф проти України повноцінне полювання відбувалося лише у Закарпатській, Миколаївській та Черкаській областях.

Відповідно до рішень державних та місцевих надзвичайних протиепізоотичних комісій і обласних військових адміністрацій Держлісагентство організувало роботу користувачів мисливських угідь із недопущення поширення сказу та інших небезпечних хвороб тварин. У Запорізькій, Луганській та Херсонській областях регулювання чисельності хижих м'ясоїдних тварин не проводилось через військові дії.

Завдяки зазначеним заходам у 2025 році добуто: 428 вовків, 23 211 лисиць червоних, 389 єнотовидних собак, 1 011 шакалів, 4 589 бродячих собак і 1 050 бродячих котів.

У межах затверджених Міндовкілля лімітів, відповідно до клопотань міжрегіональних управлінь лісового та мисливського господарства, Держлісагентством видано бланки ліцензій на добування мисливських тварин на суму 4 210 550 гривень. Користувачами мисливських угідь реалізовано ліцензій мисливцям на суму 2 824 950 гривень.

Із метою вдосконалення нормативно-правової бази у галузі мисливського господарства Держлісагентством підготовлено Стратегію розвитку галузі мисливського господарства України на період до 2035 року, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 травня 2025 року №489-р. Завершено опрацювання та направлено на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади проєкт наказу Мінекономіки «Про затвердження Правил державного обліку мисливських тварин і обсягів їх добування», підготовлено та надіслано на розгляд Мінекономіки проєкт наказу «Про внесення змін до Інструкції щодо застосування порядку встановлення лімітів використання диких тварин, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення».

Ураховуючи вагомий внесок мисливців у протидію збройній агресії російської федерації та підвищення обороноздатності країни, Держлісагентством підготовлено проєкт Указу Президента України «Про День мисливства».

3.6. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

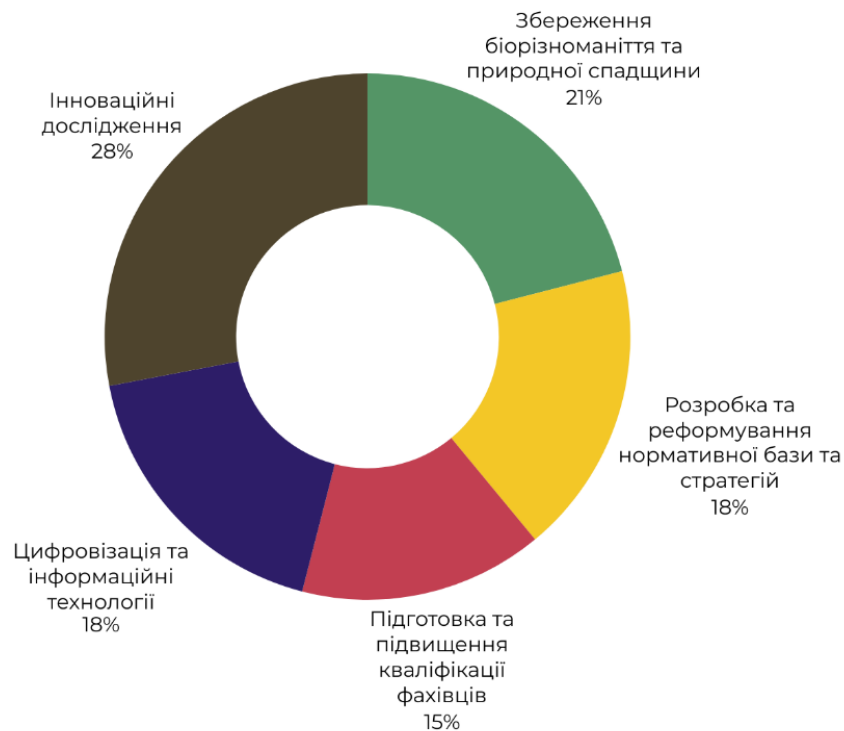
Міжнародна діяльність Державного агентства лісових ресурсів України є одним із ключових інструментів реалізації державної політики в сфері лісового та мисливського господарства та здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 року №1371 «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна».

У сучасних умовах глобальних кліматичних змін, євроінтеграційних процесів та повоєнного відновлення країни міжнародна співпраця набуває особливого стратегічного значення для сталого розвитку лісової галузі України.

Особливий акцент у міжнародній діяльності зроблено на забезпеченні сталого використання лісових ресурсів, адаптації лісового господарства до змін клімату, розвитку систем моніторингу лісів відповідно до європейських вимог, а також на впровадженні найкращих міжнародних і європейських практик управління лісами.

Участь представників Держлісагентства в міжнародних форумах, конференціях, експертних засіданнях, робочих групах і навчальних програмах дозволила забезпечити належне представлення інтересів України на міжнародному рівні, поглибити професійний діалог із партнерами та сформуванати підґрунтя для подальшого розвитку співробітництва.

Розподіл міжнародних проєктів у лісовій галузі за 2025 рік



Загальний обсяг залучених у 2025 році міжнародних проєктів і технічної допомоги перевищив 25 млн євро, що свідчить про високий рівень довіри міжнародної спільноти до реформ і політики України в сфері лісового господарства.

3.6.1. Двостороння співпраця та стратегічні партнерства

У 2025 році Державне агентство лісових ресурсів України зосередило двосторонню міжнародну співпрацю насамперед із державами — членами Європейського Союзу, країнами Балтійського та Північного регіонів, а також з окремими державами *Групи семи (G7)*.

Найбільш інтенсивною протягом року була взаємодія з Федеративною Республікою Німеччина, Королівством Швеція, Королівством Данія, Республікою

Фінляндія, Чеською Республікою, Республікою Польща, Латвійською Республікою, Литовською Республікою, Естонською Республікою, Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії, Румунією, Словацькою Республікою, Угорщиною, Канадою та Турецькою Республікою. Співпраця з цими партнерами охоплювала питання європейської інтеграції, впровадження регламентів Європейського Союзу, цифровізації, сталого управління лісами, розвитку науки, підготовки кадрів і посилення спроможності протидії лісовим пожежам.

Північні та Скандинавські країни

Взаємодія з Королівством Швеція в 2025 році спрямована на поглиблення євроінтеграційного діалогу та впровадження європейських політик у сфері лісового господарства. Продовжено співпрацю зі *Шведським лісовим агентством (Skogsstyrelsen)* та *Шведським інститутом (SI)*, зокрема в контексті головування Швеції в рамках *Міністерської конференції із захисту лісів Європи (Forest Europe)*.

Фінляндська Республіка залишалася одним із ключових стратегічних партнерів у сфері науково-технічного співробітництва. У 2025 році розпочато реалізацію проекту «Стале постачання сировини для лісової енергетики», у межах якого впроваджуються сучасні системи управління та моніторингу лісів, зокрема LiDAR-технології, безпілотні літальні апарати й інструменти дистанційного зондування Землі. Проект реалізується за підтримки Міністерства закордонних справ і Міністерства сільського та лісового господарства Фінляндії, *Інституту природних ресурсів Фінляндії (Luke)* та *Фінського лісового центру (Metsäkeskus)*.

Співпраця з Королівством Данія мала прикладний і практичний характер. На початку року данською стороною передано 6 форвардерів та 1 харвестер для потреб лісової галузі України, навчання українських операторів лісозаготівельної техніки данськими інструкторами, а також проведено консультації щодо створення навчального центру для операторів сучасної лісозаготівельної техніки та організації профільної освіти у лісовому секторі.

Країни Балтії

Країни Балтійського регіону стали важливими партнерами в питаннях інституційного розвитку та впровадження європейських регламентів. Співпраця з Латвійською Республікою, зокрема з Державними лісами Латвії (*Latvijas valsts meži*) зосереджена на обміні досвідом у сфері управління лісами, відновлення лісових насаджень, вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою, організації насінневих плантацій та моніторингу лісогосподарської діяльності. Окрему увагу приділено практичним аспектам підготовки до впровадження регламенту EUDR і розподілу функцій між центральними органами виконавчої влади в лісовій галузі.

Взаємодія з Естонською Республікою була спрямована на розвиток професійної освіти. Представники Держлісагентства ознайомилися з діяльністю

профільних навчальних закладів, зокрема *Лууаський лісовий навчальний центр (Luua Metsanduskool)*, взяли участь у навчальній програмі з питань європейської інтеграції «Environment and Climate Change», організованій Естонським центром міжнародного розвитку (ESTDEV) для підготовки українських фахівців до впровадження європейського екологічного законодавства та досягли домовленостей щодо сприяння створенню в Україні навчального центру для операторів форвардерів і харвестерів.

У межах співпраці з Литовською Республікою в 2025 році для потреб лісової галузі України *Державними лісами Ламвії (Valstybinių miškų urėdija)* передано пожежну та спеціалізовану техніку, що сприяло посиленню спроможності реагування на лісові пожежі.

Центральна та Східна Європа

Федеративна Республіка Німеччина залишалася одним із ключових партнерів України в сфері реформування лісового господарства. У межах офіційного візиту делегації Держлісагентства вивчено німецький досвід законодавчого врегулювання балансу між охороною природи та заготівлею деревини. Крім того, проведено зустрічі в рамках проєкту *Підтримки інтеграції лісового сектору (SFI)* «Сприяння плануванню та впровадженню багатofункціонального сталого управління лісами в Україні» за підтримки *Федерального міністерства сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності (BMLEH)* та *Консалтингової групи (GFA Consulting Group GmbH)*.

Співпраця з Республікою Польща охоплювала питання фітосанітарного моніторингу та боротьби зі шкідниками. За сприяння *Державних лісів Польщі (Lasy Państwowe)* та за ініціативи *Шведського інституту (Swedish Institute, SI)* представники Держлісагентства взяли участь у міжнародному семінарі в межах проєкту *EABRACE* щодо моніторингу ясеневі смарагдової златки.

Чеська Республіка надала значну технічну й експертну підтримку за сприяння *Чеського агентства розвитку (Czech Development Agency)* та *Чеського інституту лісового господарства (ÚHÚL)*. У 2025 році отримано спеціалізований транспорт і сучасне комп'ютерне обладнання, підвищено кваліфікацію фахівців у сфері ГІС і лісовпорядкування, а також створено сучасну лабораторію дистанційного зондування Землі в межах проєкту з гармонізації моніторингу лісів зі стандартами ЄС.

Співпраця з Румунською та Словацькою Республіками була спрямована на розвиток наукового обміну, управління лісовими пожежами, цифровізацію й обмін практичним досвідом ведення лісового та мисливського господарства, зокрема в Карпатському регіоні.

Посиленню міжінституційної співпраці та обміну міжнародним досвідом з Республікою Молдова сприяла участь українських фахівців у Міжнародній конференції «Боротьба з екологічними злочинами – досвід та найкращі практики» за запрошенням Міністерства навколишнього середовища Республіки Молдова.

Країни G7 та інші партнери

У 2025 році продовжено реалізацію проєкту «UK DIGIT» (Digitalisation for Growth, Integrity and Transparency), що фінансується *Програмою допомоги з міжнародного розвитку Уряду Великої Британії (UKAID)*. Це масштабна ініціатива, спрямована на цифровізацію державного управління, підвищення прозорості, боротьбу з корупцією, підтримку сталого розвитку та доброчесного врядування, що сприяє прозорому відновленню України й її реформам у період воєнних та післявоєнних викликів. Проєкт реалізується консорціумом за участю *Фонду Євразія (Eurasia Foundation)* й *Офісом ефективного врегулювання (BRDO)*.

Для посилення спроможності реагування на лісові пожежі Канада надала протипожежне обладнання через співпрацю з *Канадським міжвідомчим центром лісових пожеж (Canadian Interagency Forest Fire Centre)*. Крім того, українські фахівці взяли участь у 4-й щорічній конференції *Rebuild Ukraine Business Conference*, організованій Канадсько-Українською торговою палатою за підтримки Посольств Канади та України, що сприяло обговоренню питань відновлення та сталого розвитку лісового сектору України.

Туреччина продовжила партнерство у сфері запобігання та моніторингу лісових пожеж у рамках регіональних програм співробітництва. Така підтримка сприяла підсиленню технічних можливостей України в боротьбі з лісовими пожежами.

Турецька Республіка виступила партнером у сфері обміну досвідом щодо запобігання та моніторингу лісових пожеж у межах регіональних програм співробітництва.

3.6.2. Співпраця з міжнародними організаціями та глобальними процесами

У 2025 році Державне агентство лісових ресурсів України забезпечувало активну участь у ключових міжнародних організаціях, глобальних і регіональних ініціативах, а також у профільних експертних процесах, спрямованих на формування сучасної екологічної, кліматичної та лісової політики. Така взаємодія була зосереджена на питаннях сталого управління лісами, адаптації до змін клімату, гармонізації законодавства з вимогами Європейського Союзу, розвитку систем моніторингу та післявоєнного відновлення лісової галузі України.

Серед ключових міжнародних подій року особливе місце посіла участь у *Міжнародній кліматичній конференції ООН COP30 (UN Climate Change Conference COP30)*. У межах заходу Україна представила оновлений Національно визначений внесок (НВВ 3.0) та Довгострокову стратегію низьковуглецевого розвитку, а також привернула увагу міжнародної спільноти до викликів і перспектив відновлення лісової галузі в умовах війни та зміни клімату. Зазначені питання ґрунтовно обговорені під час тематичної панельної дискусії, присвяченої стійкості та ролі лісів у процесах відновлення, що відбулась в українському павільйоні.

Важливим напрямом міжнародної діяльності стала участь України у процесі *Міністерської конференції з захисту лісів Європи (Forest Europe)*, зокрема на експертному рівні, де обговорювалися стратегічні напрями розвитку європейської лісової політики, підготовка звіту «Стан лісів Європи 2025», моніторинг індикаторів сталого лісоуправління, питання довгострокового фінансування й адаптації лісового сектору до майбутніх викликів. Взаємодія в межах цього процесу сприяла посиленню інтеграції України до загальноєвропейського лісового простору.

Значну увагу приділено також участі у *Конференції з відновлення України (URC 2025)*, у межах якої проведено консультації з міжнародними партнерами щодо використання супутникових даних, фінансування лісовідновлення, розвитку лісонасінневих центрів й реалізації інвестиційних проєктів у лісовому секторі.

Співпраця в рамках *Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (Carpathian Convention)* була спрямована на обговорення практичних механізмів сталого управління лісами в Карпатському регіоні, реалізацію спільних проєктів і підтримку України. У межах діяльності Робочої групи з сталого лісоуправління подано звіт щодо наявності пралісів, квазіпралісів і природних лісів на підприємствах Карпатського регіону, а також розглянуто ініціативи зі створення Парку миру.

Участь у регіональних форумах і конференціях, зокрема *Карпатському форумі (Forum Carpathicum)*, сприяла обміну досвідом щодо інтеграції економічних, соціальних і екологічних аспектів у лісовому господарстві та сталому розвитку гірських і сільських територій.

Значна увага в 2025 році приділялась співпраці з міжнародними фінансовими та донорськими організаціями. У межах *програми Світового банку «Європейський Союз заради довкілля» (EU4Environment)* обговорювалися питання наближення законодавства України до вимог ЄС, розвитку низьковуглецевих підходів, залучення фінансування для реалізації кліматичних заходів у лісовому секторі та посилення ланцюгів створення доданої вартості лісових продуктів.

Важливою стала участь у регіональному семінарі «Системи відстеження деревини та дотримання вимог Регламенту ЄС щодо вирубки лісів», спрямованому на посилення управління лісовим господарством та участь у *Засіданні з оцінки прогресу програми EU4Environment (Progress Review Meeting)*, де були представлені результати реалізації програми в країнах Східного партнерства, обговорені досягнення, подальші кроки та забезпечення стійкості результатів.

Взаємодія з *Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН ФАО (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO)* охоплювала питання оцінки лісових ресурсів, впровадження лісового аспису ЄС, підготовки нової редакції Лісового кодексу України, а також застосування сучасних методів дистанційного зондування для моніторингу змін землекористування. Зазначена робота здійснювалась у тісній координації з *Європейською економічною комісією ООН (United Nations Economic Commission for Europe, UNECE)* та в межах спільних профільних платформ.

Подано звіт про стан ринку деревини України 2025 року в межах 83-ї сесії Комітету лісів та лісової промисловості (Committee on Forests and the Forest Industry (COFFI), що діє в рамках UNECE. Звіт містить аналітичні дані про розвиток ринку, ланцюги постачання та постачання деревини для енергетичних потреб.

Крім того, за сприяння FAO Україна взяла участь у *Пленарній зустрічі Глобальної ініціативи зі спостереження за лісами (GFOI)*, де обговорювалися сучасні підходи до моніторингу лісів, використання дистанційного зондування Землі та роль лісів у глобальній кліматичній політиці. Під час заходу було представлено результати *Оцінки світових лісових ресурсів 2025 (Global Forest Resources Assessment, FRA 2025)* та проведено робочі зустрічі для інтеграції отриманих даних у національну інвентаризацію лісів України (НІЛ), зокрема щодо площ, запасів, біомаси, вуглецевого потенціалу, моніторингу пожеж і відкритості даних.

Продовжено участь у міжнародних проєктах *Глобального екологічного фонду, ГЕФ (Global Environment Facility, GEF)*, зокрема в сфері розвитку транскордонного співробітництва та комплексного управління водними ресурсами. У межах проєктів отримано комплект обладнання для польових досліджень, фотодокументації та офісного забезпечення наукових проєктів, що сприяло посиленню інституційної спроможності галузі.

Окремим напрямом міжнародної взаємодії стала участь у ініціативах з питань біорізноманіття, сталого фінансування та боротьби з екологічними злочинами, зокрема в співпраці з Програмою розвитку ООН (*United Nations Development Programme, BIOFIN*), Програмою ООН з навколишнього середовища (*United Nations Environment Programme, UNEP*), Міжнародною організацією праці (*International Labour Organization, ILO*), Управління ООН по боротьбі з наркотиками та злочинністю (*United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC*) та провідними міжнародними природоохоронними організаціями. Обговорювалися питання створення «зелених» робочих місць, відновлення екосистем, розвитку природоорієнтованого лісівництва та залучення ветеранів до екологічних і лісогосподарських проєктів.

Значну практичну цінність мали міжнародні навчальні поїздки й освітні заходи, зокрема в межах співпраці з *Товариством наближеного до природи лісівництва Німеччини (ANW)*, що сприяло глибшому розумінню концепції наближеного до природи (close-to-nature) лісівництва, сучасних управлінських підходів і технологій у веденні лісового господарства, а також обміну досвідом щодо збереження біорізноманіття, формування стійких багатофункціональних лісів і підвищення ефективності екологічно-орієнтованого лісокористування. У рамках таких поїздок українські фахівці мали змогу безпосередньо ознайомитись з практичними аспектами природоорієнтованого ведення лісового господарства в лісових масивах федеральної землі Саксонія, зокрема з організацією польових демонстраційних заходів, технологічними рішеннями, що підсилюють кліматичну стійкість лісових насаджень, та методами використання дистанційного зондування для точного моніторингу стану лісових

екосистем, що є важливим елементом адаптації української лісової політики до європейських стандартів сталого управління.

У 2025 році Держлісагентство продовжило співпрацю з *Франкфуртським зоологічним товариством (Frankfurt Zoological Society, FZS)*, яке понад 20 років підтримує українські національні природні парки та заповідники. Співпраця охоплює надання технічної та гуманітарної допомоги, розвиток туристичної інфраструктури, впровадження цифрових сервісів та систем прозорого обліку відвідуваності парків і спрямована на підвищення прозорості управління, ефективності функціонування установ і сталий розвиток туризму у національних природних парках України.

У 2025 році Державне агентство лісових ресурсів України активно брало участь у діяльності *Генеральної асамблеї Європейської асоціації державних лісогосподарських компаній (EUSTAFOR)*. Під час засідань обговорювалися ключові питання щодо посилення співпраці між державними лісовими підприємствами країн ЄС, адаптації Регламентів ЄС з ланцюгів постачання деревини та впровадження сучасних механізмів сертифікації, включно з концепцією «Вуглецево нейтральні ліси» (Carbon Neutral Forests). Окрему увагу приділено участі у *Європейській програмі генетичних ресурсів лісів (EUFORGEN)*. У рамках співпраці сформовано ГІС-базу даних щодо локалізації та характеристик лісових генетичних ресурсів європейських країн, яка регулярно оновлюється. На основі цієї бази готується щорічний звіт про стан лісових генетичних ресурсів Європи та світу в контексті сталого ведення лісового господарства. Українська делегація забезпечила активну участь у нарадах керівного комітету EUFORGEN і взяла участь у вебінарі «Ознайомлення зі стратегічними цілями та планом впровадження Фази VII».

Участь Держлісагентства у міжнародних організаціях, процесах та проектах у 2025 році сприяла зміцненню позицій України у міжнародному лісовому та кліматичному порядку денному, розширенню партнерських зв'язків і формуванню практичної основи для сталого відновлення та розвитку лісової галузі.

3.6.3. Інтеграція лісової галузі в контексті впровадження європейських регламентів

Міжнародна діяльність у лісовій галузі України в 2025 році спрямована на активне впровадження механізмів гармонізації з європейським законодавством і стандартами, зокрема в межах євроінтеграційних процесів і реалізації Європейського регламенту щодо боротьби зі знелісенням (EUDR). Це створює передумови для забезпечення доступу української деревини та лісопродукції на ринок Європейського Союзу та сприяє підвищенню конкурентоспроможності на міжнародних ринках.

Важливою подією для євроінтеграційного курсу України стало проведення офіційного скринінгу Європейською Комісією у м. Брюссель, спрямованого на оцінку відповідності національного законодавства України стандартам ЄС. Під час цього заходу представлено національні напрацювання у сфері охорони природи,

управління лісовими ресурсами та сталого лісокористування. Міжнародна оцінка охоплювала ключові блоки, пов'язані з екологічною політикою, управлінням природними ресурсами та лісовим сектором, що стало важливим елементом діалогу в рамках переговорного «Розділу 27». Цей скринінг підкреслив прогрес України в гармонізації законодавства, продемонстрував готовність лісової галузі до інтеграції в європейський правовий і економічний простір і заклав основу для подальшого впровадження регламенту EUDR та інших європейських стандартів управління лісами.

Протягом року Держлісагентство ініціювало та забезпечило серію офіційних консультацій і онлайн-зустрічей із представниками Європейської Комісії, під час яких обговорювалися терміни, умови та практичні аспекти впровадження регламентів Європейського Союзу, синхронізації українських систем цифрового обліку, моніторингу та контролю з вимогами ЄС.

Державне агентство лісових ресурсів України вже відзначено як одну з найкраще підготовлених структур для впровадження Європейського регламенту щодо знелісення EUDR, що підтверджує високий рівень цифровізації та прозорості лісового сектору, а також спроможність адаптувати національні системи управління до нових вимог ЄС.

Водночас Європейський Союз надав Україні статус країни з низьким рівнем ризику (low-risk) за регламентом EUDR, що стало важливим визнанням ефективності реформ та цифровізації лісового сектору. Цей статус відкриває додаткові можливості для українських експортерів деревини, меблів і пов'язаних лісових продуктів на ринок ЄС шляхом спрощення процедур і зменшення адміністративного навантаження.

Для підготовки до повної імплементації EUDR проводилися навчальні семінари та практичні заходи, включно з регіональними заходами програми Світового банку (EU4Environment), де фахівці Держлісагентства й інших відомств обмінювалися досвідом із колегами з країн Східного партнерства щодо впровадження ефективних систем відстеження деревини, контролю незаконної заготівлі та сталого управління лісами у відповідності до європейських стандартів.

На національному рівні у сфері впровадження регламенту проводилися стратегічні робочі наради за участі Держлісагентства, деревообробного бізнесу, федерацій роботодавців, сертифікаційних організацій FSC та PEFC та інших стейкхолдерів. Обговорювалися технічні аспекти адаптації цифрових систем до вимог EUDR (зокрема інтеграція геолокаційних даних у електронні лісорубні квитки та цифрові кабінети експортерів, сумісні з європейською платформою TRACES).

Крім того, в межах навчальних і експертних заходів обговорювались питання гармонізації інших аспектів лісового та природоохоронного законодавства України із законодавством ЄС, зокрема в частині оцінки впливу на довкілля (EIA), адаптації механізмів моніторингу та сертифікації відповідно до міжнародних стандартів.

Загалом, у 2025 році інтеграція лісової галузі до європейських механізмів регулювання відбувалась через поєднання цифрових інструментів, нормативних адаптацій, активного діалогу з Єврокомісією та міжнародними партнерами, а також

участі в програмах технічної допомоги, що створює надійну основу для повної імплементації європейських вимог і подальшого сталого розвитку українського лісового сектору.

3.7. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2025 році розпочато виконання наукових досліджень, передбачених Тематичним планом науково-дослідних робіт Держлісагентства на 2025–2029 роки, затвердженим 21.12.2024 та погодженим листом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 30.12.2024 № 25/3-22/17467-24. Роботи виконуються Українським науково-дослідним інститутом лісового господарства і агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького (УкрНДІЛГА) та Українським науково-дослідним інститутом гірського лісівництва ім. П. С. Пастернака (УкрНДІГірліс) за рахунок коштів державного бюджету.

Оновлено склад Науково-технічної ради Держлісагентства та проведено три її засідання, на яких розглянуто результати науково-дослідних робіт згідно з тематичним планом, зокрема:

- рекомендації з удосконалення технології вирощування лісових культур із використанням садивного матеріалу із закритою кореневою системою;
- типи лісових культур за природними зонами (Полісся, Лісостеп, Степ);
- типи лісових культур для умов Українських Карпат;
- рекомендації з удосконалення лісовідновлення в Карпатському регіоні із застосуванням методів селекції та інтродукції;
- рекомендації щодо попередження ерозійних процесів на трельовальних волоках в гірських лісах Карпатського регіону;
- рекомендації з ведення лісового господарства у рекреаційно-оздоровчих лісах;
- кількісна оцінка змін балансу вуглецю у насадженнях, пошкоджених пожежами України;
- методика оцінювання вірогідності виникнення і розвитку лісових пожеж в умовах зміни клімату;
- методичні рекомендації з відбору та оцінювання селекційного матеріалу аборигенних та інтродукованих деревних рослин;
- рекомендації щодо оцінки пірогенного пошкодження та підвищення стійкості лісів до пожеж у рівнинній частині України;
- нова редакція рекомендацій з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення;
- рекомендації з покращення виконання захисними лісами їх функцій.

Окрім бюджетних тем виконуються науково-дослідні роботи за договорами із підприємствами галузі. Зокрема, за договорами із ДП «Ліси України» розроблено технологічні карти вирощування сіянців у контейнерах із закритою кореневою системою (ЗКС) основних лісотвірних видів, опрацьовано питання лісовідновлення та лісорозведення сіянцями із ЗКС (УкрНДІЛГА), а також ведення лісгосподарської

діяльності на основі цільового діаметру та порядку інвентаризації лісових автомобільних доріг (УкрНДГірліс).

Розроблено методикау виділення, оцінювання та планування заходів щодо збереження репрезентативних ділянок аборигенних екосистем відповідно до міжнародних стандартів системи ведення лісового господарства. Геопортал «Ліси України», створений УкрНДЛГА, впроваджено у діяльність філій ДП «Ліси України» та агролісгоспів.

Наукову діяльність установ істотно ускладнила збройна агресія російської федерації проти України. Частина дослідної мережі УкрНДЛГА опинилася на тимчасово окупованій території, а діяльність окремих станцій залишається обмеженою через проведення робіт із розмінування. Спостерігається відтік наукових кадрів.

У 2025 році УкрНДЛГА та УкрНДГірліс успішно пройшли державну атестацію за науковим напрямом «Аграрно-ветеринарний». УкрНДЛГА увійшов до топ-10 наукових установ і закладів вищої освіти у двох номінаціях: за кількістю публікацій у виданнях, індексованих Scopus і Web of Science, та за кількістю заявок на міжнародні гранти. За вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки та сприяння реалізації державної політики у сфері науки та освіти трудовий колектив УкрНДЛГА відзначено Подякою Національної академії наук України.

Фахівці установ активно долучалися до міжнародної співпраці. Зокрема, забезпечено участь у підготовці документа Світового банку *Public Expenditure Review for Wildfire Management: A Guide*, а також у реалізації міжнародних наукових проєктів.

Із метою адаптації лісового законодавства України до законодавства ЄС проведено низку семінарів щодо глосарію термінів актів лісового законодавства ЄС та оновлення Лісового кодексу України. У заходах брали участь фахівці науково-дослідних установ.

Плідною була публікаційна активність науковців. Зокрема, підготовлено та видано черговий, 146-й випуск фахового збірника УкрНДЛГА «Лісівництво і агролісомеліорація», а також збірник наукових праць «Лісівничо-екологічні проблеми Східного Полісся України».

Загалом науковцями УкрНДЛГА опубліковано понад 200 наукових праць, серед яких монографії, посібники, статті, в т. ч. у фахових виданнях, включених до бази даних Scopus і Web of Science, тези доповідей, зокрема:

– видання «Академік І. М. Патлай. Науковий і життєвий шлях (до 90-річчя від дня народження)» / за редакцією В.Л. Мешкової, С. А. Лось, І. В. Оболоник;

– монографія Мешкової В. Л., Борисової В. Л., Криштоп Є. А. «Санітарний стан ясена звичайного у Лівобережному Лісостепу України»;

– науковцями НУБіП України і УкрНДЛГА (Н.В. Пузріна, В.Л. Мешкова, В.В. Миронюк, А.О. Бондар, О.В. Токарева, Г.О. Мазурчук) в співпраці підготовлено навчальний посібник «Моніторинг шкідливих організмів лісових екосистем».

Вченими УкрНДГірліс підготовлено та видано 57 наукових праць, серед них:

– монографія Блистів В.І. Гудима В.Д. *«Від стійкості до стабільності: особливості екозбалансованого лісівництва для гір на прикладі грабово-букових лісів Закарпаття»;*

– рекомендації з удосконалення лісовідновлення в Карпатському регіоні із застосуванням методів селекції та інтродукції / Ю.Д. Кацуляк, М.М. Сіщук, Ю.І. Гайда, У.Я. Стамбульська;

– рекомендації щодо попередження ерозійних процесів на трельовальних волоках в гірських лісах Карпатського регіону / В.Л. Коржов, В.С. Кудра, П.М. Кузик, О.Г. Часковський, І.Д. Чебан.

Крім того, за результатами проведеної міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 100-річчю від дня народження П.С. Пастернака, фахівцями УкрНДІГірліс видано збірник матеріалів *«Основні завдання лісівничої науки щодо ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва в гірських лісах Українських Карпат».*

Згідно запитів Держлісагентства, міністерств, відомств, ДП «Ліси України» фахівцями науково-дослідних установ підготовлено:

– зауваження та пропозиції до проектів Законів України «Про основні засади державної кліматичної політики», «Про кліматичну безпеку», «Про внесення змін до Лісового кодексу України щодо посилення захисту лісів та тваринного світу»;

– пропозиції до Постанови Кабміну «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань спеціального використання лісових ресурсів»;

– пропозиції до проекту розпорядження Кабміну «Про схвалення Стратегії впровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів в Україні на період до 2033 року»;

– пропозиції до «Санітарних правил в лісах України», «Порядку організації охорони і захисту лісів», «Правил рубок в лісах України», «Порядку про здійснення моніторингу лісів», «Порядку віднесення видів рослинного та тваринного світу до інвазивних чужорідних видів»;

– інформацію до Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2024 році;

– інформацію про виконання операційного плану реалізації у 2024 році Державної стратегії управління лісами до 2035 р. і пропозиції до нього на 2025–рр.;

– інформаційно-аналітичні матеріали щодо належності лісових територій до пралісових пам'яток природи;

– пропозиції до плану діяльності ДП «Ліси України» щодо реалізації наближеного до природи лісівництва.

УкрНДІЛГА є базовою установою Наукової ради з проблем лісознавства і лісівництва, яка функціонує при Національній академії наук України. До складу ради входять провідні вчені наукових установ НАН України та інших установ. У 2025 року проведено засідання Наукової ради, присвячене питанню розрахунку шкоди та збитків, заподіяних лісам, внаслідок російської збройної агресії. Рішення Наукової ради надіслано до Комітету Верховної Ради з питань екологічної політики

та природокористування, Кабінету Міністрів, РНБО, Міносвіти, Міндовкілля, Держлісагентства тощо.

На засіданні Президії Національної академії наук України представлено доповідь директора УкрНДЦЛГА, члена-кореспондента НАН України Ткача В.П «Сучасний стан лісів в Україні: вплив глобального потепління та російської агресії». За результатом доповіді рекомендовано порушити перед Міндовкілля питання про необхідність утворення міжвідомчих робочих груп щодо розроблення нової редакції Лісового кодексу та уніфікації методик визначення збитків, завданих Україні внаслідок російської збройної агресії.

3.8. ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

У 2025 році проведено чотири засідання Громадської ради при Держлісагентстві, під час яких розглянуто такі питання, як:

- підготовка та обговорення пропозицій до нової редакції Закону України «Про мисливське господарство та полювання» і інших законодавчих актів у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу;
- виконання договорів 1 кварталу 2025 року;
- FSC та PEFC для лісових офісів;
- щодо розробки Закону України «Про торгівлю продукцією, що може призвести до знелісення та деградації лісів»;
- виклики та можливості застосування стандарту FSC щодо виключення територій забруднених вибухонебезпечними предметами;
- щодо необхідності вдосконалення нормативної бази України в частині забезпечення сталого функціонування ринку деревини;
- про стан імплементації робіт з адаптації лісового законодавства України до лісового законодавства ЄС та розробки чернетки Нової редакції Лісового кодексу України;
- обговорення пропозицій підготовки підзаконних актів у разі прийняття законопроекту «Про лісові репродуктивні ресурси»;
- перспективи та сучасний стан збереження самосійних лісів як складової збільшення лісистості України;
- інтегрування підходів FSC оцінки ризику в систему менеджменту підприємств лісового господарства;
- Fem2forest: потреби, виклики та пошук шляхів ефективного залучення дівчат та молодих жінок до роботи в лісовому секторі; виклики та завдання для переходу на наближене до природи лісівництво.

За результатами обговорення окремих з них Громадською радою при Держлісагентстві підготовлено та направлено відповідні звернення до органів державної влади.

Інформацію щодо діяльності Громадської ради оприлюднено на вебсайті Держлісагентства.

Проведено акцію з висадження мільярдного дерева в рамках завершення

виконання програми «Зелена країна».

Організовано заходи з забезпечення безбар'єрності, які сприяють рівному доступу для всіх верств населення до інформації та послуг у сфері лісового господарства.

Проведено консультації з громадськістю. Інформація та звіти про які розміщені на вебсайті Держлісагентства. Держлісагентством забезпечено реалізацію конституційного права громадян на звернення до органів державної влади. Протягом 2025 року ним скористалися 671 громадянин.

За звітній період опрацьовано 199 запитів на отримання публічної інформації відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації».

3.9. НОРМОТВОРЧА РОБОТА

Розроблені Держлісагентством протягом 2025 року проекти актів спрямовані на вирішення проблемних питань у сфері діяльності Держлісагентства.

Загалом, Держлісагентством у звітному періоді проведено роботу щодо розробки і забезпечення прийняття:

– постанови Кабінету Міністрів України від 28.11.2025 № 1552 «Про реалізацію експериментального проекту щодо впровадження права Європейського Союзу (acquis ЄС) з питань запобігання знелісенню та деградації лісів стосовно інформації про товари, що виготовлені із деревини та реалізуються в митному режимі експорту» (*актом передбачено проведення експериментального проекту щодо впровадження права Європейського Союзу (acquis ЄС), а саме вимог Регламенту ЄС № 2023/1115, з питань запобігання знелісенню та деградації лісів стосовно інформації про товари, що виготовлені із деревини та реалізуються в митному режимі експорту, в частині отримання користувачами інформації для перевірки відповідності та належної обачності щодо запобігання знелісенню та деградації лісів (за умови, що заготівля деревини не призвела до знелісення та деградації лісів після 31 грудня 2020 року)*);

– постанови Кабінету Міністрів України від 28.11.2025 № 1551 «Деякі питання лісовпорядкування» (*актом унормовано терміни дії матеріалів лісовпорядкування, які затверджені більше ніж 15 років до набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2023 № 112*);

– постанови Кабінету Міністрів України від 28.11.2025 № 1550 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2022 р. № 1003» (*актом виключено пункт 8 постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 № 1003*);

– постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.2025 № 625 «Про реалізацію експериментального проекту щодо видачі деяких дозвільних документів у сфері лісового господарства в електронній формі» (*актом передбачено реалізацію до 1 червня 2027 року експериментального проекту щодо видачі деяких дозвільних документів у сфері лісового господарства (спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубного квитка) та сертифіката про*

походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів) в електронній формі);

– постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2025 № 721 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань спеціального використання лісових ресурсів» (актом передбачено урегулювати питання, пов'язані з проведенням рубок для науково-дослідних цілей, підготовчих робіт при спеціальному використанню лісових ресурсів, скасування окремих інструментів регулювання господарської діяльності при спеціальному використанні лісових ресурсів);

– постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2025 р. № 605 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 521 і від 7 лютого 2023 р. № 112» (актом передбачено привести Положення про Державне агентство лісових ресурсів України у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру», а також привести Порядок здійснення лісовпорядкування, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2023 № 112», у відповідність до статті 17 Лісового кодексу України в частині визначення терміну «постійний лісокористувач», врегульовуються питання, пов'язаного із здійсненням лісовпорядкування з урахуванням вимог щодо оптимізації та реорганізації структури і функцій суб'єктів господарювання державної власності в лісовій галузі, визначених Державною стратегією управління лісами України до 2035 року);

– постанови Кабінету Міністрів України від 24.12.2025 № 1730 «Про внесення до деяких актів Кабінету Міністрів України змін щодо діяльності Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 208» (актом приведено акти Кабінету Міністрів України у сфері лісового та мисливського господарства у відповідність із постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства» згідно якої ліквідовано Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України);

– постанови Кабінету Міністрів України від 22.10.2025 № 1316 «Про внесення змін до Порядку реалізації експериментального проекту щодо видачі спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубного квитка) в електронній формі» (актом уточнені підстави для прийняття рішення про відмову у видачі лісорубного квитка та випадки у яких дія лісорубного квитка припиняється);

– постанови Кабінету Міністрів України від 07.01.2025 № 5 «Про затвердження Порядку обміну інформацією між Державним агентством лісових ресурсів, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Державною податковою службою і Державною митною службою щодо операцій з лісоматеріалами та виробами з деревини» (актом визначено механізм обміну інформацією між Держлісагентством, НКЦПФР, ДПС і Держмитслужбою щодо купівлі-продажу та переробки деревини, операцій з деревиною та виробами з

деревини, експорту та імпорту лісоматеріалів і окремих виробів з деревини в електронній формі);

– розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.11.2025 № 1356-р «Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Державної стратегії управління лісами України до 2035 року» (актом затверджено операційний плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Державної стратегії управління лісами України);

– розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.05.2025 № 489-р «Про схвалення Стратегії розвитку галузі мисливського господарства України на період до 2035 року та затвердження плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках» (актом схвалено Стратегію розвитку галузі мисливського господарства України на період до 2035 року та затверджено план заходів з її реалізації у 2025-2027 роках);

– наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 14.04.2025 № 740 «Про внесення змін до Інструкції з ведення електронного обліку деревини», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.06.2025 за № 851/44257 (актом визначено механізм завантаження до єдиної державної системи електронного обліку деревини фото завантажених деревиною транспортних засобів);

– наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 17.06.2025 № 1261 «Про внесення змін до наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 21 липня 2023 року № 520», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20.06.2025 за № 959/44365 (актом визначені форми документів, необхідні для реалізації експериментального проекту щодо видачі спеціального дозволу на спеціальне використання лісових ресурсів (лісорубного квитка) та сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів в електронній формі, запровадженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2025 № 625).

3.10. КАДРОВА РОБОТА

Станом на січень 2026 року в лісовій галузі мобілізовано 2406 особи. Внаслідок бойових дій 202 працівники загинуло, 328 отримали поранення, 192 зникли безвісти.

Наказом Держлісагентства від 30 січня 2025 року № 17-к «Про наглядову раду державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» призначено членів наглядової ради державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України». Незалежними членами наглядової ради державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» призначено: Витвицького Маркіяна (громадянин Канади), Стріпнієкса Робертса (громадянин Латвійської Республіки), Харьюнпя Янне Рісто Самуеля (громадянин Республіки Фінляндія).

Членом наглядової ради державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» як представника держави призначено Кучера Олексія

Володимировича (громадянин України).

У 2025 році призначено: 3 начальників, 3 перших заступників начальників та 2 заступників начальників міжрегіональних управлінь лісового та мисливського господарства на період до призначення на посаду переможця конкурсу або до спливу дванадцятимісячного строку після припинення чи скасування воєнного стану.

У 2025 році звільнено з посад: 4 начальників, 3 перших заступників начальників та 4 заступників начальників міжрегіональних управлінь лісового та мисливського господарства.

За 2025 рік згідно з пунктом 29 постанови Кабінету Міністрів від 02 серпня 1995 року № 597 «Про типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» та відповідно до пункту 18 Положення про Порядок укладання Контракту з керівником підприємства, що є у державній власності, при найманні на роботу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 року № 203, за угодою сторін продовжено 1 контракт з директором державної організації, укладено 4 нових контракти з керівниками державних підприємств, 11 директорів звільнено з посад (по закінченню терміну дії контракту).

3.11. РОБОТА ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Антикорупційна політика Держлісагентства ґрунтується на забезпеченні виконання загальних цілей державної антикорупційної політики, визначеної для всіх державних органів на 2023–2025 роки.

Основні напрями діяльності спрямовані на зменшення корупційних ризиків у сфері лісового господарства.

Із метою ефективної роботи апарату Держлісагентства та його регіональних підрозділів, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», Методології управління корупційних ризиків, Порядку подання антикорупційних програм, забезпечена розробка Антикорупційної програми Держлісагентства на 2024-2026 роки, яка затверджена наказом від 24.09.2024 року № 293, організовано роботу по ідентифікації можливих корупційних ризиків у діяльності Держлісагентства, розроблені заходи щодо їх мінімізації.

Разом з тим Держлісагентством продовжується виконання заходів передбачених Державною антикорупційною програмою на 2023-2025 роки затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 року № 220.

Головним спеціалістом з питань запобігання корупції Держлісагентства проводиться роз'яснювальна робота серед співробітників, тренінги та інструктажі для нових працівників щодо законодавчих норм, запобігання корупції та дотримання норм етичної поведінки на державній службі. Здійснено заходи щодо виявлення конфлікту інтересів та сприяння його врегулюванню, опрацьовані повідомлення про можливі порушення вимог Закону України «Про запобігання

корупції».

Моніторинг фактів корупції в Держлісагентстві висвітлює низку проблем, які піднімаються в медіа та громадському просторі. З цією метою запроваджено моніторинг повідомлень в ЗМІ та інтернет-просторі про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень з боку працівників Держлісагентства, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства.

За результатами зазначеного моніторингу проводяться перевірки, за підсумками яких вживаються відповідні заходи реагування.

Відомчі розпорядчі документи Держлісагентства охоплюють нормативні та організаційні питання, визначають правила функціонування органу і спрямовані на забезпечення законності, ефективності та прозорості у виконанні покладених на Держлісагентство завдань в частині антикорупційного менеджменту, які доступні на офіційному веб-сайті Держлісагентства, що є системою відкритих даних, яка сприяє підвищенню прозорості його діяльності.

Відповідно до наказу Національного агентства з питань запобігання корупції від 31.08.2023 № 190/23 «Про початок роботи Єдиного порталу повідомлень викривачів», виконання Порядку ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 03.01.2023 р. № 1/23, з метою встановлення єдиного підходу до здійснення повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» Держлісагентством забезпечено функціонування внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та забезпечено ведення Порталу викривачів відповідно вимогам чинного законодавства.

На головній сторінці веб-сайту Держлісагентства наявне посилання на загальнодоступну, спеціальну, окремо визначену рубрику «Гаряча лінія - повідомити про корупцію», де зазначено телефон та електронну пошту для повідомлень про можливі корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

Головний спеціаліст з питань запобігання корупції, відповідно до норм чинного законодавства, підпорядковується безпосередньо Голові Держлісагентства. Він забезпечений окремим кабінетом, відповідними технічними ресурсами, прямим доступ до інформації для виконання своїх посадових обов'язків, що є необхідною умовою його незалежності.

Реалізована перевірка стану подання декларацій до «Єдиного державного реєстру декларацій» та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки їх неподання чи несвоєчасного подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Ці функції є частиною загальної системи антикорупційних заходів, затверджених в рамках законодавства про запобігання корупції в Україні, зокрема Закону України «Про запобігання корупції» та виконуються Держлісагентством у повному обсязі відповідно до норм чинного законодавства.

IV. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

4.1. ФІНАНСУВАННЯ

Фінансування із загального фонду державного бюджету у 2025 році за бюджетними програмами склало 365 268 тис. грн (приблизно 7 % від потреби у бюджетному фінансуванні), а саме:

- програма 1209010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства» (126 701,4 тис. грн);
- програма 1209060 «Ведення лісового та мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді», виключно на функціонування бюджетних установ та установ природно-заповідного фонду (229 993,0 тис. грн);
- програма 1201040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері захисту довкілля та природних ресурсів» (8 573,6 тис. грн).

Законом України від 22.12.2018 р. № 2621 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» доповнено частину третьої статті 29 пунктом 13-4 та частину четверту статті 30 пунктом 15-1. Відповідно до зазначених змін здійснюється наповнення спеціального фонду Державного бюджету за рахунок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування. Кошти спеціального фонду спрямовуються на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді підприємств південно-східного регіону країни, проведення робіт з національної інвентаризації лісів, лісовпорядкування та ведення державного лісового кадастру.

Наповнення спеціального фонду держбюджету за рахунок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, здійснюється по мірі надходження рентної плати від філій ДП «Ліси України», державних підприємств, які належать до сфери управління Держлісагентства. За 2025 рік таких коштів перераховано 233,4 млн гривень.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» за бюджетною програмою КПКВК 1209060 «Ведення лісового та мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» передбачені видатки спеціального фонду за рахунок надходжень від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування.

Залишки коштів спеціального фонду державного бюджету станом на 01.01.2026 становлять 321,6 млн гривень.

Кошторисом на 2025 рік за бюджетною програмою КПКВК 1209060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» передбачені видатки спеціального фонду в сумі 86825,0 тис. гривень за

рахунок надходження коштів спеціального фонду державного бюджету протягом року від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

У 2025 році кошти спеціального фонду використано такими підприємствами та установами: ДП «Степовий філіал Українського науково-дослідного інституту лісового господарства і агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького», ДП «Харківська лісова науково-дослідна станція», ДП «Новгород-Сіверська лісова науково-дослідна станція», ВО «Укрдержліспроект», Львівська державна лісовпорядна експедиція, ДП «Слов'янське лісове господарство», ДП «Лиманське лісове господарство», ДП «Великокопанівське лісомисливське господарство», ДП «Великоанадольське лісове господарство», ДП «Олешківське лісомисливське господарство».

Фінансування спрямовувалося на такі пріоритетні напрями діяльності:

- забезпечення проведення лісовпорядних робіт (лісовпорядкування (камеральні та польові роботи), національна інвентаризація лісів, ведення державного лісового кадастру;
- відновлення лісів;
- охорона і захист лісу (в тому числі від пожеж);
- на здійснення послуг із лісової охорони лісів;
- для створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг (лісорозведення).

Використання коштів здійснюється відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1016.

Відповідно до рішення Антимонопольного комітету України та з метою удосконалення структури управління, підвищення ефективності ведення лісового господарства наказами Державного агентства лісових ресурсів України від 07.04.2025 № 108, від 07.04.2025 № 110, від 07.04.2025 № 109, від 07.04.2025 № 111, від 01.04.2025 № 105 припинені державні підприємства: «Слов'янське лісове господарство», «Великокопанівське лісомисливське господарство», «Великоанадольське лісове господарство», «Олешківське лісомисливське господарство», «Лиманське лісове господарство», шляхом реорганізації, а саме приєднання до державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

У 2025 році розроблено проект Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг обумовлених необхідністю реалізації положень постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2022 року № 1003 «Деякі питання реформування управління лісовою галузю», якою започатковано структурну реформу у сфері управління лісовими ресурсами та розмежовано управлінські і господарські функції, що потребує оновлення порядку

використання бюджетних коштів з урахуванням нової інституційної архітектури.

Проект Порядку передбачає забезпечення належного та ефективного фінансування заходів з охорони і захисту лісів у лісовому фонді України для запобігання виникненню неконтрольованих масштабних патологічних процесів у лісах, збереження цінного генофонду лісових рослин України, а також забезпечення науково-дослідних робіт у сфері лісового господарства, що унеможливить значні безповоротні екологічні та економічні витрати.

Актуальність ухвалення нового нормативного акта посилюється наслідками повномасштабної збройної агресії російської федерації, внаслідок якої лісовий фонд України зазнав істотних пошкоджень.

Відповідно до проєкту Порядку бюджетні кошти будуть спрямовуватися для ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді за такими напрямками:

– часткова компенсація (до 50 %) вартості робіт з відновлення лісів, які знаходяться на територіях, включених до «Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією», затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28 лютого 2025 року № 376, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 березня 2025 року за № 380/43786;

- ведення державного лісового кадастру;
- проведення національної інвентаризації лісів;
- ведення лісового господарства в підприємствах, які не проводять рубки головного користування.

4.2. ФІНАНСОВО - ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

За результатами фінансово-господарської діяльності у 2025 році отримано 30,4 млрд грн чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), що на 6,9 млрд грн більше, ніж у 2024 році (приріст 29 %), зокрема чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ДП «Ліси України» становить 98 % від загального чистого доходу по галузі.

Фінансові показники, млрд грн

Найменування показника	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7,2	10,4	10,4	13,7	16,8	15,2	14,5	22,8	23,3	23,6	23,7	30,4
Чистий прибуток	0,2	0,8	0,6	0,5	4,7	0,3	0,2	0,7	1,2	2,9	2,5	6,9

За підсумками 2025 року підприємствами галузі отримано 6,94 млрд грн чистого прибутку. Чистий прибуток ДП «Ліси України» становив 99,5 % загального обсягу чистого прибутку по галузі.

Показником, що характеризує ефективність діяльності підприємств, є рівень рентабельності. Середнє значення рентабельності по галузі становить 22,8 %, при цьому рентабельність ДП «Ліси України» становить 23 %, що перевищує середній галузевий показник.

Суттєвого росту чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) порівняно з минулим роком досягли такі підприємства: ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» — 91 %, ДП «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція» — 50 %, ДСЛП «Херсонлісозахист» — 45%, ДП «Харківська державна лісовпорядна експедиція» — 44 %, ДСЛП «Харківлісозахист» — 43 %, ВО «Укрдержліспроект» — 29%, ДП «ЛПАЦ» — 25,0 відсотка.

Зниження чистого доходу порівняно з попереднім роком допустило ДП «Новгород-Сіверська лісова науково-дослідна станція» — 15 відсотків.

Питома вага чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємств лісової галузі у валовому внутрішньому продукті України становить 0,3 відсотка.

На ведення лісового господарства державними підприємствами у 2025 році спрямовано 11,2 млрд грн коштів, із яких частка ДП «Ліси України» становить 97,1%. Із загального обсягу витрат 9,9 млрд грн, або 99,8 %, профінансовано за рахунок власних обігових коштів підприємств, а 0,04 млрд грн, або 0,3 %, — за рахунок коштів спеціального фонду держбюджету, виділених підприємствам південно-східного регіону, що розташовані на деокупованих територіях та відновили свою діяльність.

Основною метою діяльності державного підприємства є отримання прибутку, що забезпечує його стабільне функціонування та формує фінансову основу для подальшого розвитку.

Упродовж 2025 року підприємствами галузі за рахунок власних коштів освоєно 1 128 млн грн капітальних інвестицій.

Середній рівень зносу основних засобів по галузі становить 71 відсоток. Показник зносу основних засобів перевищує 51 % на таких підприємствах: ДСЛП «Херсонлісозахист», Харківський державний проектно-вишуквальний інститут агро меліорації і лісового господарства — 93 %, ДП «Новгород-Сіверська лісова науково-дослідна станція» — 91 %, ДП «Харківська лісова науково-дослідна станція» — 89 відсотків.

Найкращі показники технічного стану основних засобів зафіксовано на підприємствах: ВО «Укрдержліспроект», ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція», ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр», ДП «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція», ДП «Ліси України».

4.3. СПЛАТА ПОДАТКІВ

На фінансовий стан підприємств значний вплив має податкове навантаження. В середньому по галузі у 2025 році відсоток сплачених податків і зборів від чистого доходу становить 53 відсотки.

Протягом останніх 10 років зберігається постійне зростання сплачених податків і зборів до бюджету.

За 2025 рік підприємствами лісової галузі сплачено до бюджетів усіх рівнів 14 млрд 378 млн грн податків, зборів та обов'язкових платежів, що на 86 % більше порівняно з 2024 роком.

До державного бюджету перераховано 11 млрд 781 млн грн (82 % загального обсягу надходжень), до місцевих бюджетів — 2 млрд 597 млн гривень (18 %).

Найбільшу питому вагу в загальній сумі сплачених податків і зборів становили: частина чистого прибутку (дивіденди) — 32 % (4 млрд 672 млн грн), податок на додану вартість — 31 % (4 млрд 463 млн грн), податок на прибуток — 11 % (1 млрд 622 млн грн), податок на доходи фізичних осіб — 10 % (1 млрд 562 млн грн), рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів — 9 % (1 млрд 275 млн грн).

Крім податкових платежів, за звітний період підприємствами галузі сплачено 1 млрд 748 млн грн єдиного соціального внеску.

Загалом за 2025 рік сума сплачених податків і єдиного соціального внеску становила 16 млрд 126 млн грн, з яких 98 % забезпечено державним спеціалізованим господарським підприємством «Ліси України».

Динаміка сплати податків за 2016 -2025 роки, млрд грн

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Внесено до бюджету, всього	3,3	3,9	4,8	4,9	4,9	7,0	7,8	9,2	7,7	14,4
З них										
до державного бюджету	2,1	2,6	3,1	2,9	2,9	4,3	5,2	6,8	5,3	11,8
до місцевих бюджетів	1,2	1,3	1,7	2,0	2,0	2,7	2,6	2,4	2,4	2,6
Сплачено Єдиного соціального внеску	0,9	1,1	1,4	1,3	1,2	1,9	1,9	1,6	1,6	1,7
Разом	4,2	5,0	6,2	6,2	6,1	8,9	9,7	10,8	9,3	16,1

Сума податків і обов'язкових платежів, сплачених за 2025 рік, у 36 разів перевищила обсяг коштів, виділених з державного бюджету за всіма бюджетними програмами Держлісагентства, включаючи фінансування науки, апарату та територіальних органів, а також у 51 раз перевищила обсяг бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового господарства, охорону і захист лісів, утримання

об'єктів природно-заповідного фонду, проведення національної інвентаризації лісів і лісовпорядкування.

4.4. ОПЛАТА ПРАЦІ

Серед основних завдань і напрямків соціальної політики Держлісагентства є забезпечення зростання реальних доходів працівників галузі.

За звітний період заробітна плата працівників галузі зросла порівняно з відповідним періодом 2024 року на 5 994 грн, або 25 %, і становила 30 350 гривень.

Середньомісячну заробітну плату понад 30 000 грн отримували працівники таких підприємств: ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» — 67 632 грн, ДП «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція» — 35 659 грн, ДП «Харківська лісова науково-дослідна станція» — 33 487 грн, Львівська державна лісовпорядна експедиція — 33 043 грн, ДП «Ліси України» — 30 677 грн, ДСЛП «Львівлісозахист» — 30 495 гривень.

Стан виплати заробітної плати та недопущення її заборгованості перебувають на постійному контролі в Держлісагентстві.

Заборгованість із виплати заробітної плати на працюючих підприємствах галузі відсутня.

Чисельність штатних працівників по галузі станом на 01.01.2026 становила 24 109 одиниць і зменшилася на 1 661 одиниць, або 6 %, порівняно з минулим роком. Кількість вакансій по галузі станом на 01.01.2026 становила 3 878 одиниць.

4.5. АУДИТ

План діяльності з внутрішнього аудиту Держлісагентства на 2025–2027 роки (зі змінами) затверджено Головою Держлісагентства 28 січня 2025 року.

Відповідно до зазначеного Плану у 2025 році проведено п'ять планових внутрішніх аудитів з оцінки діяльності та дотримання вимог законодавства у сферах управління державним майном, бухгалтерської та планово-економічної діяльності, ведення лісового і мисливського господарства, здійснення публічних закупівель, а також функціонування системи внутрішнього контролю Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, Центрально-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, Північного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, Південно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства та Південно-Східного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства.

У 2025 році також завершено плановий внутрішній аудит державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», розпочатий у IV кварталі 2024 року, щодо оцінки виконання завдань і функцій, визначених чинними нормативно-правовими актами, планами, процедурами та контрактами, у повному обсязі або з окремих питань на відповідних етапах. Аудит охоплював питання управління державним майном, бухгалтерської, кадрової та планово-економічної

діяльності, ведення лісового і мисливського господарства, а також раціонального природокористування.

У ході проведення внутрішніх аудитів виявлено низку порушень, процедурних недоліків та системних помилок в системі управління та організації фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Зазначені чинники зумовили певні відхилення у веденні лісогосподарської та фінансово-господарської діяльності установ, зокрема:

– по лісовому господарству: недоліки у процесі відведення лісосік для проведення рубок; відсутність технічної документації з ведення лісового господарства; зафіксовано випадки проведення незаконних рубок лісових насаджень; роботи з очищення територій від порубкових решток виконуються неякісно; спеціальний лісопатологічний нагляд у діючих та потенційних осередках шкідливих організмів не проводиться; лісокористувачем несвоєчасно здійснюється приймання продукції від заготівлі деревини; неналежний рівень моніторингу за станом оприлюднення відкритих даних щодо лісогосподарської документації тощо;

– по мисливському господарству та полюванню: потребують доопрацювання інформаційні стенди про надання адміністративних послуг громадянам; недоліки в оформленні документації, що супроводжують процес складання іспитів для отримання посвідчення мисливця; технологічні та інформаційні картки надання адміністративних послуг оформлені з порушенням чинних стандартів та вимог; недотримання строків подання зведених проєктів лімітів добування мисливських тварин на мисливський сезон тощо;

– по фінансово-господарській діяльності: не дотримання повноти та коректності при заповненні обов'язкових реквізитів первинної документації; використання форм первинної документації, що не відповідають встановленим державним стандартам чи галузевим типовим формам; не розроблено норми списання пально-мастильних матеріалів для автотранспортних засобів; недоліки у веденні документації з обліку роботи автотранспорту; порушення процедури проведення інвентаризації активів та зобов'язань; не вірно визначення кодів предметів закупівель та оформлення тендерної документації уповноваженими особами; не відповідність процедур нарахування премій та доплат працівникам вимогам внутрішніх регламентів тощо;

– при створенні організаційно-розпорядчої документації: недотримання стандартів організаційно-розпорядчої документації; систематичні порушення вимог ДСТУ 4163:2020 при оформленні обов'язкових реквізитів розпорядчих та інших внутрішніх документів; процес формування номенклатури справ, розробки посадових інструкцій, положень, порядків та інших внутрішніх документів здійснюється з недотриманням встановлених нормативних вимог та регламентів тощо;

– по організації внутрішнього контролю: відсутність регулярного аналізу внутрішніх та зовнішніх ризиків, що можуть вплинути на досягнення цілей установи; формальний підхід до оцінки ризиків та відсутність дієвих механізмів моніторингу виконання управлінських рішень.

Аналіз результатів внутрішніх аудитів вказує на наявність потенціалу для зміцнення системи внутрішнього контролю та підвищення виконавчої дисципліни. На поточному етапі спостерігається потреба в посиленні управлінського нагляду та додатковому роз'ясненні фахівцям окремих аспектів нормативно-правових актів.

Із метою усунення виявлених порушень і недоліків керівникам відповідних установ надано обов'язкові до виконання рекомендації, спрямовані на посилення внутрішнього контролю, усунення причин і умов виникнення порушень, підвищення ефективності управлінських процесів та запобігання їх повторенню у подальшій.